

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

informacje polityczno- gospodarcze

ROK V

1954

Nr. 20/1511

Nr egz.

Wiadomości nie są przeznaczone do publikacji

S P I S R Z E C Z Y

Str.

I. SYTUACJA GOSPODARCZA

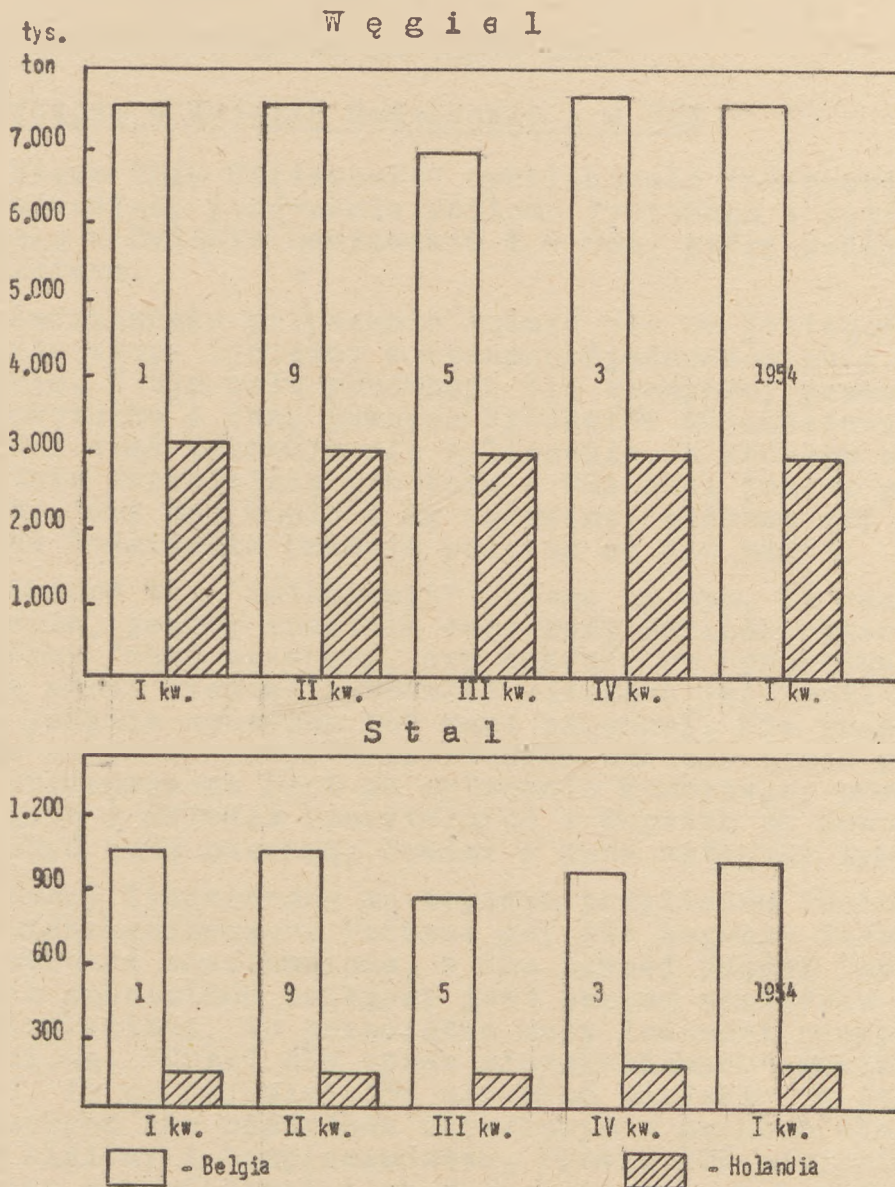
Związek Socjalistycznych Republik Rad	Stopa życiowa w Związku Radzieckim i w USA . . .	1
Albańska Republika Ludowa	Budżet na rok 1954	4
Bułgarska Republika Ludowa	Rozwój przemysłu budowy maszyn	4
Chińska Republika Ludowa	Rozwój eksportu	5
Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna	Rozwój przemysłu	7
	Pierwsze sukcesy w podniesieniu stopy życiowej ludności	8
Niemiecka Republika Demokratyczna	Wykonanie planu gospodarki narodowej w I kw. 1954 r.	8
Rumuńska Republika Ludowa	Nowe odkrycia geologiczne	9
Europejska Unia Płatnicza	Rozrachunek kwietniowy	11
	Obrady Europejskiej Komisji Współpracy Gospodarczej	13
Belgia	Sytuacja gospodarcza	15
Dania	Sytuacja gospodarcza	24
Norwegia	Sytuacja gospodarcza	30
Argentyna	Sytuacja gospodarcza	37
Brazylia	Sytuacja gospodarcza	47
Ceylon	Handel zagraniczny w 1953 r.	52
Japonia	Sytuacja gospodarcza	57

/Spir rzeczy pozostałych działów - patrz str. 3 okładki/

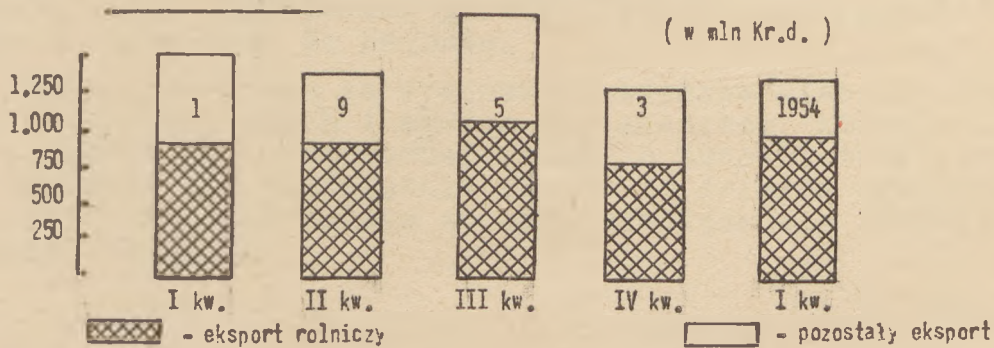
GRAFICZNA ILUSTRACJA TENDENCJI ROZWOJOWYCH

PRODUKCJA

WĘGLA I STALI W BELGII I HOLANDII

D A N I A - EKSPORT ROLNICZY w 1953 i 1954 r.

POLITYKA GOSPODARCZA

KRAJE OBOZU POKOJU

ZWIAZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Stopa życiowa w Związku Radzieckim i w USA

Pismo "Die Wirtschaft" opublikowało interesujący artykuł, zawierający porównanie poziomu życiowego i ustawodawstwa socjalnego w Związku Radzieckim i w USA, który podajemy z pewnymi skrótami.

Amerykańska propaganda lubuje się od jakiegoś czasu w porównaniu stopy życiowej w Stanach Zjednoczonych i w Związku Radzieckim. W tym celu porównuje się zazwyczaj przeciętny zarobek robotnika i ceny pewnych artykułów żywnościowych w USA i w ZSRR i stąd uzyskuje się wyliczenie, z którego wynika, że przeciętnie zarabiający robotnik w USA musi jakoby pracować 33 minuty, aby móc kupić 1 kg wołowiny, podczas gdy robotnik w Związku Radzieckim pracuje podobno aż 210 minut.

Absurd tej "kalkulacji" polega na tym, iż wychodzi się z założenia, jakoby robotnik cały swój zarobek wydawał na kupno wołowiny /mąki pszennej, czy cukru/, co sprowadza się do tego, że stopa życiowa robotnika mierzona jest możliwościami nabycia jedynie wołowiny lub mąki pszennej. Nie trzeba wyjaśniać, że w krajach kapitalistycznych ogromna część płacy robotniczej przeznaczona jest na opłacenie komornego, przejazdów, prądu, gazu i składek emerytalnych i dopiero za pozostałość można nabyć mąkę pszenną, cukier i inne artykuły żywnościowe.

Stany Zjednoczone są typowym przykładem "wolnego budownictwa mieszkaniowego". Podczas gdy dla bogaczy istnieją luksusowe warunki mieszkaniowe, a dla pewnej części lepiej zarabiających robotników osiągnięty jest czasem względnie dobry poziom mieszkaniowy, to przeciętne masy ludności cierpią nędzę mieszkaniową. "Urząd dla spraw mieszkaniowych" musiał niedawno przyznać, iż co najmniej 35% mieszkań miejskich w Stanach Zjednoczonych nie odpowiada określonym w normach elementarnym wymogom higieny i bezpieczeństwa. Prawie 20% miejskiej ludności mieszka w pomieszczeniach zęszczonych, w barakach z blachy albo w różnych prowizorycznych i zastępczych budynkach. Około 2 milionów rodzin chłopskich gnieździ się w mieszkaniach nie nadających się więcej do remontu.

Drugim problemem są wygórowane czynsze mieszkaniowe. Nawet w bardzo skromnych i nowych mieszkaniach, które są zbudowane na podstawie "spokecznej ustawy o budownictwie mieszkaniowym" wynoszą one przeciętnie prawie 80 dolarów miesięcznie. Jest to jedna trzecia całego zarobku miesięcznego średnio-opłacanego robotnika.

W Związku Radzieckim w odróżnieniu od Stanów Zjednoczonych wydaje się ogromne sumy na budownictwo mieszkaniowe. Po wojnie wzniesiono w miastach budynki mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 183 milionów m², a w miejscowościach wiejskich wzniesiono przeszło 4 miliony domów. Do tego należy jeszcze doliczyć wybudowane z pomocą kredytów państwowych domki jednorodzinne. Jedynie w stolicy Kirgizji /Frunse/ przeszło 2.000 pracowników buduje sobie własne domki rodzinne.

Czynsze mieszkaniowe nie przekraczają 8% miesięcznego zarobku mieszkańca, a w praktyce są o wiele niższe. Tak np. przeciętny czynsz za 2-pokojowe mieszkanie z wygodami wynosi 40 rubli miesięcznie.

Robotnicy amerykańscy nie są ubezpieczeni od wypadków przy pracy i nie otrzymują w razie wypowiedzenia im pracy jakiegokolwiek rekompensaty. W całych Stanach Zjednoczonych nie ma przepisu regulującego sprawę ubezpieczenia na wypadek bezrobocia. Rezultatem tego jest fakt, iż tylko połowa zatrudnionej ludności ubezpieczona jest na wypadek utraty pracy. Z pomocą w 1952 r. wynosiły średnio jedną trzecią utraconego zarobku; wypłacano je w granicach poszczególnych Stanów, na okres od 14 do 26 tygodni. Nie ma poza tym ustawy normującej sprawę zapomóg dla bezrobotnych, którzy dłuższy okres czasu nie pracują.

Robotnik radziecki może oszczędzać na kupno łódki czy aparatu telewizyjnego, lecz nie składa swoich zarobków na wypadek bezrobocia. W ZSRR bezrobocie zostało zlikwidowane od dziesiątków lat.

W Stanach Zjednoczonych zarejestrowano jedynie w ciągu 1951 i 1952 r. przeszło 4 miliony nieszczęśliwych wypadków, z tego 31.000 śmiertelnych. Przeszło 70% tych wypadków spowodowane były złymi warunkami bezpieczeństwa i higieny pracy. Tylko w 21 Stanach /na ogólną ich liczbę 48/ istnieje przymusowe ubezpieczenie od wypadku. Kwota wypłacona tytułem ubezpieczenia wynosi z reguły mniej aniżeli połowa utraconego zarobku. Na wypadek choroby ubezpieczyć się można w Stanach Zjednoczonych jedynie w prywatnych towarzystwach ubezpieczeniowych. Droga ta dostępna jest tylko dla lepiej zarabiających robotników. W roku 1952 jedynie 19% ludności ubezpieczona było na wypadek choroby. Doradca Trumana, Oscar R. Ewing oświadczył w 1948 r. iż "jedynie 20% naszej ludności może sobie pozwolić na leczenie u lekarza". Z jego sprawozdania wynikało, że dzień nie umiera w Stanach Zjednoczonych 900 takich osób, "które postęp wiedzy i nowoczesna technika leczenia mogłyby uchronić przed przedwczesną śmiercią".

W ZSRR ubezpieczenia społeczne obejmują bez wyjątku wszystkich robotników i pracujących, niezależnie od rodzaju wykonywanej pracy. Składki w pełnej wysokości pokrywa zakład pracy. Wszyscy, którzy na skutek nieszczęśliwego wypadku w pracy lub nabytej choroby zawodowej utracili zdolność do pracy i potrzebują opieki, otrzymują rentę wynoszącą 100% ostatnio wypłaconego zarobku, a w cięższych wypadkach 75% względnie 50%. Obywatel radziecki pobiera w czasie choroby od pierwszego dnia aż do pełnego wyzdrowienia względnie do czasu stwierdzenia

inwalidztwa zasiłek chorobowy. Zasiłek ten wynosi przy krótszym niż 3 lata okresie pracy 50% zarobku i następnie zwiększa się stopniowo do 100% po 8 latach pracy. Uwzględnić tu należy bezpłatne korzystanie całej ludności radzieckiej z pomocy lekarskiej.

W Stanach Zjednoczonych takie zagadnienia jak urlopy pracownicze i ochrona macierzyństwa nie są ustawowo uregulowane. W Związku Radzieckim w zależności od charakteru wykonywanej pracy ustawowy urlop wynosi od 12 do 48 dni roboczych. Robotnicy i pracownicy wymagający leczenia sanatoryjnego korzystają z dodatkowego urlopu, opłacanego z ubezpieczenia społecznego. Radzieckie związki zawodowe kierują swoich członków wraz z rodzinami /w 1953 r. 3 mln dorosłych i 5,5 mln dzieci/ bezpłatnie lub za małą opłatą, nie przekraczającą 30% kosztów pobytu - do domów wypoczynkowych. Kobieta radziecka otrzymuje urlop macierzyński wynoszący 77 dni kalendarzowych, który obejmuje 35 dni przed porodem i 42 dni po poroku. Przez cały ten czas otrzymuje ona pełne pobory.

W r.1952 na 13 milionów obywateli amerykańskich w wieku powyżej 65 lat, jedynie 2,4 miliona otrzymało rentę starczą. Wynosi one przeciętnie 40 dolarów /w granicach od 25 dol. do 85 dol.renty/. Te 40 dol. z ledwością starczą na tygodniową żywność. Niektóre koncerny wypłacają specjalne "pensje" rodzinom pracowników powyżej lat 65. Koncern "US.Steel Corporation" wypłaca np. 5,83 dolarów.

W Związku Radzieckim wszyscy pracownicy, którzy pracowali 25 lat otrzymują niezależnie od ich zdolności do pracy i stanu zdrowia po ukończeniu 60 roku życia /u kobiet po ukończeniu 55 roku życia/ rentę starczą. W niektórych zawodach czas ten jest jeszcze krótszy. Wysokość tej renty dla pracowników przemysłu metalowego, węglowego, naftowego oraz pracowników zatrudnionych w kolejnictwie i w telekomunikacji oraz w innych przodujących gałęziach przemysłu, wynosi od 50 do 60% zarobku, przy innych od 40 do 50%. Wszyscy, którzy pobierają rentę starczą i pracują nadal, otrzymują ją niezależnie od wysokości swojego zarobku.

W Stanach Zjednoczonych 19.980.000 rodzin - czyli 50,2% ogólnej ich liczby, posiada dochody leżące poniżej określonego przez Ministerstwo Pracy minimum egzystencji. W Związku Radzieckim mamy robotników niewykwalifikowanych, zamiataaczy ulic itp., którzy zarabiają miesięcznie 400 i 600 rubli miesięcznie. Tkaczka zarabia przeciętnie od 1.100 do 1.300 rubli, odlewacz stali - około 2.000 rubli. Ta rozpiętość zarobków jest bodźcem do uzyskania lepszych kwalifikacji zawodowych. W Związku Radzieckim nie ma niewykwalifikowanych robotników, którzy zarabialiby do końca życia jedynie 400 rb miesięcznie. W USA robotnik, który uczęszcza do szkoły wieczorowej, aby np. zdobyć kwalifikacje inżynierskie, musi za naukę zapłacić tyle, że nie jest tego w stanie zarobić. W tej sytuacji około 50% rodzin, które żyją poniżej ustalonych norm utrzymania, nie posiada żadnych widoków na uzyskanie kiedykolwiek wyższych zarobków.

W Związku Radzieckim nie ma kryzysów i co za tym idzie, nie ma gwałtownych skoków w cenach. Nieustannie też wzrasta produkcja, umożliwiając stopniowe obniżanie cen. 1 kwietnia

1954 r. nastąpiła 7 z kolei powojenna obniżka cen, która zwiększyła siłę nabywczą ludności o 20 miliardów rubli w skali rocznej. W roku 1954 obywatele radzieccy otrzymają 2,5 razy więcej towarów, aniżeli w roku przedwojennym 1940.

Fakty te demaskują w dostateczny sposób "prawdę" o stopie życiowej w imperialistycznej Ameryce i w Związku Radzieckim.

/Sz/

ALBAŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Budżet na rok 1954

Budżet państwowy na rok 1954 uchwalony przez Zgromadzenie Narodowe Albańskiej Republiki Ludowej przewiduje dochody w wysokości 10,2 mld leków oraz rozchody w wysokości - 9,9 mld leków. Sektor socjalistyczny ma przynieść 66% wszystkich dochodów. Budżet przewiduje dalszą poprawę warunków materialnych i kulturalnych mas pracujących. Produkcja przemysłowa w r.b. wzrosła o 14,7%. Produkcja przemysłu spożywczego - o 7%, tekstylnego i obuwiowego - o 12,5%, wytworów spółdzielni pracy - o 20%.

Podatki pobierane od ludności wyniosą tylko 9,5% wszystkich dochodów. Zostają one obniżone w b.r. o 137 mln leków. Na finansowanie gospodarki narodowej przeznaczone zostaje 39% wszystkich rozchodów.

W myśl zaleceń grudniowego plenum CK Albańskiej Partii Pracy, przewidziane są znaczne inwestycje kapitałowe w rolnictwie oraz na budownictwo mieszkaniowe w miastach i osiedlach robotniczych. Na inwestycje w przemyśle górniczym wyasygnowano 720 mln leków, na akcję socjalno-kulturalną - około 2 mld leków, czyli 20% wszystkich rozchodów.

Wydatki na obronę zostają obniżone o 8% w porównaniu z r.ub. i wynoszą 11% wszystkich rozchodów.

Jest to, jak oświadczył minister finansów, Tuk Iskaw, budżet twórczej pracy narodu albańskiego, budżet budowy podstaw socjalizmu.

/sł/

BUŁGARSKA REPUBLIKA LUDOWA

Rozwój przemysłu budowy maszyn

Szybko rozwija się w Bułgarii stworzony w latach pierwszej pięcioletki przemysł budowy maszyn. Zatwierdzony przez VI Zjazd Bułgarskiej Partii Komunistycznej II plan pięcioletni /1953-1957 r./ przewiduje dalszy wzrost produkcji przemysłu budowy maszyn przeciętnie o 77% w porównaniu z 1952 r. W 1953 roku - w pierwszym roku drugiej pięcioletki, bułgarskie zakłady budowy maszyn zwiększyły znacznie produkcję. Tak np. produkcja kotłów parowych wzrosła o 22% w porównaniu z 1952 r., obrabianie do skrawania metali - o 80%, motorów elektrycznych - o 59%, narzędzi o 32%. Prócz tego w 1953 r. opanowano produkcję szeregu nowych maszyn, w tym wiertarek stołowych, młotów pneumatycznych,

motorów Diesla i innych maszyn. Dla kopalń węgla produkuje się transportery, wentylatory itp. Fabryki maszyn rolniczych rozpoczęły serijną produkcję siewników ciągnikowych do bawełny, kultywatorów, pługów podorywkowych, wialni, młockarni. Wyprodukowano pierwszy bułgarski kombajn przyczepny. W 1953 r. przemysł budowy maszyn opanował produkcję 371 nowych rodzajów maszyn. W 1954 r. produkcja przemysłu budowy maszyn i przemysłu obróbki metali wzrosła w porównaniu z 1953 r. o 12,1%. Znacznie wzrosło też produkcja maszyn dla przemysłu i rolnictwa: produkcja motorów elektrycznych zwiększyła się o 34,4%, kotłów parowych o 42,8%, obrabiarek - o 34,7%, kultywatorów traktorowych - o 30,6% itd. W 1954 r. przemysł bułgarski wypuścił 300 przyczepnych kombajnów zbożowych. Warto nadmienić, że w ub.r. Bułgaria wyeksportowała 10 razy więcej maszyn niż w 1952 r.

/sł/

CHIŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Rozwój eksportu

Podczas gdy dawniej Chiny były dostawcą jedynie surowców, to obecnie, wraz z szybkim uprzemysłowieniem kraju coraz większego znaczenia nabiera eksport produktów przemysłowych. Dotyczy to nie tylko wyrobów przemysłu lekkiego, jak np. sławne chińskie materiały jedwabne i bawełniane, lecz również tak ważnych produktów przemysłu ciężkiego jak maszyny włókiennicze, pompy, kompresory i transformatory.

Do niedawna produkty rolnicze wysuwały się w eksporcie chińskim na plan pierwszy. Udział poszczególnych artykułów w globalnym eksporcie roku 1950 wynosił: soja - 14%, olej tungowy - 7%, szczyrcina - 6,7%, roślinne oleje jadalne - 5,4%, orzeszki ziemne i produkty jajczarskie - 4,7%, wełna owcza - 4,1%, metale nieżelazne - 3% i węgiel - 1,2%.

Wprowadzona przez Stany Zjednoczone blokada wobec Chin spowodowała poważne zmiany w eksporcie chińskim. Dawniej istniał np. bardzo ożywiony handel pomiędzy Chinami a Japonią /w roku 1936 Chiny pokrywały 75% japońskiego importu węgla i 84% importu soi/, natomiast w ostatnich latach Japonia zmuszona była nabywać węgiel, rudę, żelaza i soję w USA po wygórowanych cenach.

Wykazane na przykładzie Japonii oddziaływanie blokady dawnych partnerów handlowych, skłoniło koła handlowe wielu krajów kapitalistycznych do ponownego nawiązania stosunków handlowych z Chinami. Ilość umów handlowych zawartych z tym krajem wzrasta z każdym miesiącem. Japonia sprowadza obecnie z Chin - w ramach układu handlowego - towary na sumę £ 30 mln. Z tego 36% przypada na rudę żelaza i manganu, soję i węgiel, 40% - na sól, apatyt, azbest, olej tungowy i pierze, a 25% - talk, grafit, gips, skóry zwierzęce, makuchy oleiste, cement i rośliny lecznicze.

Na podstawie założeń w dniu 30 listopada 1953 r. umowy handlowej z Indonezją, Chiny dostarczają jej oprócz znacznych ilości nasion olejistych i owoców /np. jabłka, gruszki, pomarańcze i orzechy włoskie/ również grafit, bauksyty, magnezyt,

sierkę, szpet polny, glin i arsen, następnie obrabierki, maszyny tkackie dla przerobu juty i bawełny, kompresory pneumatyczne, pompy wodne, transformatory, chemikalia przemysłowe, przedzę bawełnianą i tekstylia, papier oraz tytoń /tytoń surowy i papierosy/.

Chiny dostarczą w roku 1954 Cejlonowi - zgodnie z istniejącą umową handlową - około 50.000 ton kauczuku i 270.000 ton ryżu, z Burmii - /również w ramach umowy handlowej/ - węgiel, wyroby włókiennicze i inne wyroby gotowe.

Kraje zachodnio-europejskie zawierają coraz więcej transakcji handlowych z Chinami. Według informacji gazety "Het Finanzielle Dagblad" z dnia 27 lutego b.r., Francja i Szwajcaria pokrywają połowę swego zapotrzebowania na jedwab importem z Chin.

Francja importowała z Chin już w roku 1952 tysiące ton nasion oleistych, produktów jajczarskich, szczeciny, jelit, jak również znaczne ilości olejków eterycznych i ekstraktów.

Na podstawie układu zawartego pomiędzy przedstawicielami brytyjskich kół handlowych a "China Import & Export Corporation" Wielka Brytania otrzyma z Chin towary wartości £ 30 mln. Złożą się na nie m.in. oleje roślinne, produkty zwierzęce, rudy, herbata, jedwab i wyroby rękodzielnicze. Wielka Brytania importowała w roku 1952 z Chin między innymi 3.508 ton produktów jajczarskich, 11.347 ton pasz i 401 ton oleju tungowego. Benelux otrzymał w roku 1952 z Chin Ludowych 9.434 tony nasion rycynusowych, 3.782 tony oleju z orzeszków ziemnych, 4.265 ton soi, jak również znaczne ilości produktów jajczarskich, szczeciny, jelit i siemienia lnianego.

Niemcy zachodnie, które do niedawna utrzymywały swoje stosunki handlowe z Chinami przeważnie za pośrednictwem partnerów trzecich, nabyły w roku 1952 - 3.079 ton chińskich produktów jajczarskich, 31.000 ton nasion oleistych, oraz znaczne ilości makuchów, przypraw korzennych, konopi, lnu, juty, pierza itp.

Chiny utrzymują poza tym stosunki handlowe z szeregiem innych krajów kapitalistycznych. Pomimo, iż eksport chiński na europejskie rynki wynosił w roku 1952 zaledwie 28% ich globalnego wywozu, to jednak wolumen jego przekroczył już pod względem wartościowym sumę \$ 1 mld.

72% chińskiego handlu zagranicznego przypada na kraje demokracji ludowej, które otrzymują z Chin między innymi: rudę żelaza, rudę molibdenu, cynę, azbest, rtęć i kobalt. Prócz tego Chiny wysyłają do Polski i Węgier tłuszcze i artykuły spożywcze; do Czechosłowacji - tłuszcze, oleje i mięso. Polska, Rumunia i Bułgaria sprowadzają z Chin bawełnę i rośliny włókniste, dla swych przemysłów włókienniczych. Niemiecka Republika Demokratyczna otrzymuje w roku bieżącym /po zawarciu w dniu 30 marca b.r. w Berlinie umowy handlowej, która przewidywała rozszerzenie obrotów towarowych o 33% w porównaniu do r. ub./ rudy, soję, orzeszki ziemne, rozmaite nasiona roślin oleistych, mięso, ryż, jabłka, pomarańcze, mandarynki, banany, herbatę, tytoń, orzechy włoskie, jedwab, futra szlachetne i trzcinę bambusową.

Dostawy z NRD przyczyniają się w znacznym stopniu do odbudowy przemysłu chińskiego. NRD dostarcza Chinom Ludowym np. całe urządzenia fabryczne między innymi wyposażenie dla dwóch fabryk cementu, maszyny wiertnicze, frezarki, obrabiarki, szlifierniki, prasy, różne narzędzia, dźwigi samochodowe, pogłębiarki różnego typu, samochody ciężarowe, łożyska kulkowe, maszyny poligraficzne, elektryczne narzędzia pomiarowe i probiercze, daktylografy, urządzenia telegraficzne, mikroskopy, aparaty rentgenowskie, narzędzia precyzyjne, maszyny do pisania z trzcionkami chińskimi, chemikalia i nawozy, wyroby ze szkła, rowery, maszyny do szycia, materiały fotograficzne i filmy, instrumenty muzyczne oraz wiele innych wyrobów przemysłowych.

/p/

KOREAŃSKA REPUBLIKA LUDOWO-DEMOKRATYCZNA

Rozwój przemysłu

Terytorium Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej jest obecnie areną, na której można obserwować wielką solidarność i pomoc ze strony krajów dobru pokoju. Inżynierowie radzieccy, chińscy, węgierscy, czechosłowaccy i innych narodowości oraz grupy wykwalifikowanych robotników - biorą aktywny udział w budowie nowych zakładów przemysłowych i osiedli w Korei.

Zaprzyjaźnione kraje wysyłają stale do Korei urządzenia przemysłowe, materiały budowlane i dobra konsumpcyjne. Korea otrzymała z Chin 70 lokomotyw i 100 wagonów oraz poważne ilości budulca, materiałów budowlanych i artykułów masowego spożycia. Jedną z fabryk w Mukdenie dostarcza od marca gotowe konstrukcje mostowe.

Związek Radziecki ofiarował miliard rubli na odbudowę Korei i do końca stycznia wysłał 1.200 wagonów z maszynami, stalą walcowaną, oraz z materiałami elektrotechnicznymi. Dostawy radzieckie maszyn, metali nieżelaznych, produktów naftowych, wyrobów chemicznych i gumowych, wyrobów technicznych będą stale wzrastać w roku bieżącym.

Wszystkie zawarte w międzyczasie umowy z europejskimi krajami demokracji ludowej mają na celu gospodarczą i techniczną pomoc w przyspieszeniu rozwoju koreańskiego przemysłu rodzimego. Ponieważ kraj ten odczuwa brak środków produkcji, jak również fachowców, kraje demokracji ludowej podejmują się przeważnie całkowitego wykonania projektów.

Do roku 1956 Węgry oddadzą np. do użytku nową fabrykę chemiczną, zakłady precyzyjnej mechaniki oraz kilka fabryk obrabiarek, N.R.D. dostarczy urządzeń dla budowy fabryk motorów dieslowskich, wyrobów elektrotechnicznych oraz drukarni. Rumunia zapewniła pomoc wartości 65 mln rb /między innymi budowa cementowni, zakładów farmaceutycznych, urządzenia cegielni, statków, łodzi rybackich oraz dostawy artykułów masowego spożycia/. Z Bułgarii otrzyma Korea w r.1954/55 przedzę, tkaniny gotowe i szkło okienne na sumę 20 mln rb.

W tym samym czasie, gdy wszystkie kraje miłujące pokój, biorą czynny udział w odbudowie Korei, Stany Zjednoczone udzieliły Korei Południowej \$ 200 mln niemal wyłącznie na budownictwo wojskowe.

Pierwsze sukcesy w podniesieniu stopy życiowej ludności

W okresie od zawieszenia broni gabinet ministrów KRL-D powziął szereg decyzji, zmierzających do znacznej poprawy warunków życiowych mas pracujących. Między innymi wydane zostały zarządzenia o środkach mających na celu unormowanie i poprawę warunków bytowych ludności prowincji Keryon, która najbardziej ucierpiała w latach wojny, zarządzenie o zwolnieniu chłopów od zadłużenia z tytułu podatku gruntowego, zarządzenia o zniesieniu systemu obowiązkowych dostaw mięsa, oraz zarządzenie o dodatkowej wypłacie robotnikom i urzędnikom, w myśl którego płace poczynając od 1 kwietnia 1954 r. zostały podniesione przeciętnie o 25%. Znaczne korzyści przyniesie ludności stopniowa obniżka cen w sklepach państwowych i spółdzielczych jak również na wolnym rynku.

Ceny w sklepach państwowych i spółdzielczych są obecnie niższe w porównaniu z kwietniem ubiegłego roku, ceny produktów spożywczych - o 60%, odzieży różnego typu - od 33 do 53%, obuwia - o 64%, tkanin bawełnianych - o 20%. W I kwartale b.r. sprzedano dwukrotnie więcej towarów powszechnego spożycia, niż w odpowiednim okresie ubiegłego roku. W Północnej Korei powstają obecnie nowe sklepy i stoiska uliczne. Od czasu zawieszenia broni powstało w KRL-D 610 nowych punktów handlowych, w tym 179 w Phenjanie, gdzie obecnie znajdują się w budowie dwa wielkie powszechne domy towarowe.

/sł/

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Wykonanie planu gospodarki narodowej w I kwartale 1954 r.

Centralny Urząd Statystyczny Niemieckiej Republiki Demokratycznej przy Państwowej Komisji Planowania ogłosił komunikat o wykonaniu planu gospodarczego na I kwartał 1954 r.

Plan produkcji globalnej opracowany na I kwartał b.r., został wykonany przez przemysł NRD w 97%. Ogólna produkcja przemysłowa wzrosła w I kw. br. w porównaniu z analogicznym okresem r.ub. o 11%.

Plan produkcyjny w przedsiębiorstwach uspołecznionych został wykonany w 98,5%; w porównaniu z I kwartałem 1953 r. produkcja tych przedsiębiorstw wzrosła o 10%.

Wydatność pracy robotników zatrudnionych w przemyśle uspołecznionym zwiększyła się w pierwszym kwartale o 5,9% w porównaniu z analogicznym okresem w r.1953, a przeciętna płaca zarobkowa - o 2,6%.

Ilość spółdzielni produkcyjnych wyższego typu wzrosła w I kwartale br. w porównaniu z końcem r.1953 o 463. Państwowe ośrodki maszynowe otrzymały w tymże okresie ponad 1.000 traktorów, około 1.500 pługów i kultywatorów oraz inne maszyny rolnicze.

Rozmiary inwestycji państwowych zwiększyły się w I kw. b.r. o 7% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Wzrost inwestycji nastąpił w przemyśle energetycznym, węglowym i lekkim. Dokonane zostały nowe inwestycje, przeznaczone na dalszy rozwój oświaty i ochrony zdrowia publicznego w NRD.

Inwestycje w państwowym budownictwie mieszkaniowym wzrosły w I kw.br. dwukrotnie w porównaniu z I kw.ub.r.; handel detaliczny wzrósł o 15%, globalny handel zarówno zagraniczny, jak i wewnętrzny wzrósł o 28%.

W I kw.br. zwiększyła się w N.R.D. ilość poliklinik, ambulatoriów, żłobków i ogródków jordanowskich. Poprawiono też znacznie obsługę lekarską ludności.

Komunikat Centralnego Urzędu Statystycznego NRD podkreśla, że wykonanie nakreślonych przez IV Zjazd Socjalistycznej Partii Jedności zadań dla przemysłu i rolnictwa przyczyni się do dalszego rozwoju produkcji przemysłowej i rolniczej, do podniesienia stopy życiowej ludności tak pod względem materialnym, jak i kulturalnym.

/p/

RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Nowe odkrycie geologiczne

Komitet Geologiczny Rumuńskiej Republiki Ludowej, kierujący działalnością licznych ekip naukowych, ma za sobą poważne osiągnięcia w zakresie odkryć nowych terenów zasobnych w bogactwa naturalne. W wyniku poszukiwań wykryto złoża rudy żelaznej i innych rud, iarki, soli, gipsu, miki, azbestu, kwarcu, piasku kwarcowego itp. Ekipy geologów wzmożyły pracę w kierunku poszukiwania złóż fosforu, tytanu i ceru. Poszukiwania geologiczne objęły również źródła wód mineralnych, znajdujących się w Węgierskim Obwodzie Autonomicznym i w obwodzie Jessy.

/sł/

EUROPEJSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

EUROPEJSKA UNIA PŁATNICZA

Rozrachunek kwietniowy

Według danych "Neue Zürcher Zeitung" w kwietniu 1954 r. sytuacja poszczególnych krajów-członków Europejskiej Unii Płatniczej kształtowała się następująco: Wielka Brytania osiągnęła najwyższą dotychczas miesięczną nadwyżkę \$ 78,9 mln w porównaniu z \$ 13,6 mln nadwyżki marcowej. Nadwyżka Niemiec zachodnich zmniejszyła się z \$ 72,3 mln w marcu do \$ 44,4 mln w kwietniu. Szwajcarskie saldo dodatnie wyniosło w kwietniu \$ 10,9 mln wobec \$ 0,9 mln w marcu. Do krajów wierzycielskich należała w kwietniu również Austria, na rzecz której powstała nadwyżka w wysokości \$ 5,2 mln wobec \$ 6,7 mln w marcu.

Pozostałe kraje członkowskie wykazywały deficyt /dane w mln dolarów/: Włochy - 28,7 /w marcu 32,3, a przy uwzględnieniu pożyczki otrzymanej ze Szwajcarii - 9,4/, Francja - 26,1 /10,3/, Turcja - 21,7 /11,7, Dania - 16,0 /7,4/, Belgia/Luksemburg - 13,0 /2,7/, Holandia - 11,0 /w marcu nadwyżka 2,1/, Szwecja - 8,7 /19,8/, Grecja - 7,4 /6,7/, Norwegia - 4,8 /3,9/, Islandia - 1,3 /0,7/ oraz Portugalia - 0,7 /nadwyżka marcowa 0,1/.

Obroty rozrachunkowe Unii od chwili jej powstania, tzn. od 1 lipca 1950 r. do 30 kwietnia 1954 r. wyniosły łącznie \$ 11.834,2 mln /\$ 11.632,5 mln/. Przeważająca część tych obrotów wyrównana została w drodze kompensaty. Kumulatywny stan sald wierzycielskich wyniósł na dzień 30 kwietnia \$ 2.408,0 mln /\$ 2.380,9 mln/, zaś kumulatywny stan sald dłużniczych - \$ 2.232,9 mln /\$ 2.210,4 mln/.

Poniżej podajemy zestawienie ilustrujące skumulowane pozycje płatnicze poszczególnych państw członkowskich na dzień 30 kwietnia oraz sposób ich wyrównania /dane w mln dolarów/:

	deficyt /-/ nadwyżka /+/ -----	wyrównanie złotem w drodze kredyt.	
Austria	+ 118,6 ^{7/}	+ 52,3	+ 66,3
Belgia/Luksemburg	+ 385,5 ^{1/}	+ 156,7	+ 228,7
Dania	- 104,5	- 26,2 ^{2/}	- 78,3
Francja	- 881,4 ^{3/}	- 569,4 ^{2/}	- 312,0
Niemcy zach.	+ 1.034,6 ^{3/}	+ 467,3	+ 567,3
Grecja	- 6,6	- 6,6	-
Islandia	- 6,7	- 1,5	- 5,2
Włochy	- 172,0 ^{8/}	- 58,9 ^{8/}	-
	- 20,5 ^{8/}	- 20,5 ^{8/}	-
Holandia	+ 329,9	+ 129,5	+ 200,5
Norwegia	- 122,3	- 33,2	- 89,2
Portugalia	+ 53,8	+ 19,9	+ 33,9
Szwecja	+ 168,5	+ 58,2	+ 110,2
Szwajcaria ^{5/ /}	+ 294,4 ^{4/}	+ 122,2 ^{8/}	-
	+ 22,9 ^{8/}	+ 22,9 ^{8/}	-
Turcja	- 206,2	- 176,2 ^{6/}	- 30,0
Wielka Brytania	- 712,8	- 208,0	- 504,8
Nadwyżki ogółem	+ 2.408,0	+ 1.028,9	+ 1.379,1
Deficyty ogółem	- 2.232,9	- 1.100,4	- 1.132,6

- 1/ z tego 54,8 mln poza kwotą
- 2/ z tego 361,4 mln przypada na płatności w złocie poza kwotą
- 3/ z tego 534,6 mln poza kwotą
- 4/ z tego 44,4 mln poza kwotą
- 5/ od 1 listopada 1950
- 6/ z tego 156,2 mln przypada na płatności w złocie poza kwotą
- 7/ z tego 48,6 mln poza kwotą
- 8/ "miedzytransza" /"tranche intercalaire"/ - na skutek szwajcarskiej pożyczki w wysokości \$ 22,9 mln /100 mln fr.szw./, udzielonej Włochom.

Jak wynika z powyższego zestawienia, kraje wierzy-
cielskie udzieliły Unii kredytów na łączną sumę \$ 1.379,1
mln /1.365,5 mln/, podczas gdy Unia ze swej strony posta-
wiła do dyspozycji krajów-dłużników \$ 1.132,6 mln
/\$ 1.146,2 mln/. Równocześnie wypłaty Unii w złocie lub do-
larach na rzecz krajów wierzycielskich wyniosły \$ 1.028,9
mln /\$ 1.015,4 mln/, zaś jej wpływy od krajów dłużniczych
- \$ 1.100,4 mln /\$ 1.064,3 mln/.

Wpływy Unii w złocie wyniosły w kwietniu \$ 92,3 mln
/\$ 54,6 mln/, co w głównej mierze spowodowane było tym, iż
Francja oraz Turcja - na skutek wyczerpania swych kwot począt-
kowych - zmuszone były pokrywać swe znaczne deficyty całko-
wicie w złocie lub dolarach. Wydatki Unii w złocie wyniosły
\$ 69,7 mln /\$ 47,8 mln/. Poza tym Unia otrzymała w miesiącu
sprawozdawczym dotację amerykańską - dla częściowego pokry-

cia deficytu greckiego w EPU - w wysokości \$ 4,6 mln /\$ 5 mln/. Na skutek tego dotacje amerykańskie, księgowane w Unii jako "Ressources speciales" wyniosły ogółem \$ 366,6 mln /\$ 362 mln/, z czego część zużyta została na specjalne płatności na rzecz Belgii w związku z przedłużeniem w dniu 30 czerwca 1952 r. działalności Unii. Rozporządzone rezerwy gotówkowe Unii wzrosły w kwietniu o \$ 27,2 mln /\$ 12,1 mln/ i osiągnęły \$ 527,2 mln /\$ 500 mln/.

/ 1 /

Obrady Europejskiej Komisji Współpracy Gospodarczej

W dniu 7 maja b.r. zakończone zostało posiedzenie rady ministrów OEEC, na którym zdecydowano o przedłużeniu działalności Europejskiej Unii Płatniczej na rok 1954/55. Obrady ministrów nie przyniosły jednak ostatecznego uzgodnienia wszystkich warunków, na jakich EPU ma kontynuować nadal swą działalność. Uzgodnione zostały natomiast trzy podstawowe zasady kompromisu odnośnie kształtowania się wzajemnych stosunków pomiędzy wierzycielami i dłużnikami EPU. Zasady te są następujące:

- 1/ Dłużnicy zobowiązują się z jednej strony skonsolidować w określonym terminie część swoich długów wobec EPU drogą dwustronnych umów z wierzycielami, z drugiej zaś strony zobowiązują się do natychmiastowego spłacenia Unii pewnej części tych długów złotem.
- 2/ Część lub wszystkie tzw. "zasoby specjalne" EPU /\$ 160 mln/ zostaną zużyte na dodatkowe zaspokojenie żądań wierzycieli.
- 3/ Wierzyciele zgadzają się otworzyć dłużnikom kredyty w wysokości przekraczającej ich spłaty w złocie. Kredyty te będą zużyte przez dłużników na pokrycie ich przyszłych długów. Stosunek spłaty w złocie nadwyżek dłużniczych ponad kwotę /50%/ nie ulegnie zmianie.

Tak sformułowane zasady kompromisu stanowią rezultat wielotygodniowych narad, jakie toczyły się w łonie EPU na skutek coraz bardziej zaostrzającego się problemu nieuregulowanych długów Unii wobec stałych wierzycieli. Szczególnie trudnym problemem okazała się sprawa wierzycielskiego salda Niemiec zachodnich. Saldo to ustawicznie wzrastało i na koniec kwietnia wyniosło \$ 1.034 mln, czyli dwukrotnie więcej niż kwota początkowa tego kraju /\$ 500 mln/.

Rada OEEC, działając głównie pod naciskiem Niemiec zachodnich, które domagały się szybszej spłaty udzielonych Unii kredytów, zatwierdziła sprawozdanie komisji gospodarczej, dotyczące nadwyżek zachodnio-niemieckich i przyjęła zawarte tam zlecenia. Sprawozdanie komisji określa rolę, jaką zachodnio-niemieckie nadwyżki grają w ogólnym ukształtowaniu się Unii Płatniczej i stwierdza, że niepokojący rozwój pozycji płat-

niczej Niemiec zachodnich jest wynikiem nie tylko sytuacji tego kraju, lecz również polityki prowadzonej przez kraje dłużnicze. Sprawozdanie stwierdza następnie, że szybka ekspansja zachodnio-niemieckiego eksportu daje się odczuć nie tyle ze względu na jego rozmiary, ile ze względu na tempo jej wzrostu. Udział Niemiec zachodnich w globalnym eksporcie Europy zachodniej jest mniejszy niż przed wojną. W roku 1954 rozwój "terms of trade" był dla Niemiec zachodnich - na skutek struktury towarowej ich handlu zagranicznego - korzystniejszy niż dla innych państw członkowskich. Sprawozdanie podkreśla, że eksport zachodnio-niemiecki pozostał niewielki w stosunku do dochodu narodowego i udział jego w tym dochodzie jest mniejszy niż w większości innych krajów.

Po tym wstępie, który ma na celu przygotować kraje zachodnio-europejskie na jeszcze większą ekspansję wywozu niemieckiego w dłuższym okresie czasu, sprawozdanie zawiera zalecenia Rady OEEC, aby Niemcy zachodnie wprowadziły szereg zarządzeń, zmierzających do uregulowania swojej wierzycielskiej pozycji w Unii. Sugeruje się np. przyspieszenie spłaty zachodnio-niemieckich długów zagranicznych w oparciu o możliwości, wynikające z układu londyńskiego. Sprawozdanie zaleca dalej rządowi bońskiemu prowadzenie bardziej ekspansywnej polityki gospodarczej. Polityka ta powinna iść po linii dalszego zmniejszenia podatków itp. Sprawozdanie podkreśla konieczność zwiększenia importu zachodnio-niemieckiego przez zniesienie kontyngentów, ograniczenie handlu państwowego, obniżenie ceł i usunięcie trudności administracyjnych w odniesieniu do przywozu. Jest charakterystyczne, iż sprawozdanie nie daje żadnych zaleceń odnośnie polityki eksportowej i nie zajmuje wcale stanowiska w sprawie sztucznych środków popierania eksportu coraz częściej stosowanych ostatnio w Niemczech zachodnich.

Omawiając problem liberalizacji wymiany towarowej, rada ministrów OEEC zajęła się szczególnie Francją. Rada skierowała do Francji notę z następującymi zaleceniami:

- 1/ Francja powinna zliberalizować do dnia 1 listopada b.r. 75% swego importu z krajów OEEC.
- 2/ W możliwie najkrótszym terminie należy znieść "specjalne opłaty".^{x/}
- 3/ W okresie tymczasowego stosowania tych opłat należy unikać jakichkolwiek dyskryminacji wobec państw członkowskich.

Rząd francuski przyjął te zalecenia, lecz odmówił zobowiązań odnośnie terminu.

Poza tym rada uchwaliła projekt dotyczący stosowania artykułu 3c Ustawy liberalizacyjnej. Ustawa ta przewiduje,
oooooooooooo

x/ Chodzi tu o opłaty wyrównawcze wprowadzone niedawno przy imporcie towarów objętych 60%-ową liberalizacją.

iz kraj, który zawiesza liberalizację, będzie musiał - w myśl nowej redakcji tego artykułu powrócić do niej: w ciągu 12 miesięcy w 60%, a w ciągu 18 miesięcy w 75% swego importu.

Wkrótce po zakończeniu obrad rady OEEC odbyły się pomiędzy brytyjskim ministrem finansów Butlerem a ministrami bońskimi dwustronne rozmowy w sprawie spłaty długów Wielkiej Brytanii wobec Niemiec zachodnich. W wyniku tych rozmów rząd boński zgodził się na 50%-ową regulację długu Wielkiej Brytanii i długów innych krajów w ramach EPU, z czego 1/4 ma być zapłacona w złocie, zaś 3/4 długu ma być skonsolidowane. Rząd boński dał poza tym do zrozumienia, iż gotów jest znieść 3,5%-ową bonifikatę podatku dochodowego, płaconego od wpływów eksportowych, ale dopiero w końcu grudnia 1955 r. Uzgodniono następnie, iż konsultacje dotyczące wymienialności walut będą się odbywały w dalszym ciągu celem uzgodnienia wspólnego sposobu działania. Sprawa ta będzie rozpatrywana na najbliższym posiedzeniu Komitetu ministrów OEEC, tj. przed końcem czerwca, a następnie na dorocznym zebraniu Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

Regulacja 50% długów, jakie EPU posiada dotychczas wobec Niemiec zachodnich, zredukuje skumulowaną nadwyżkę tego kraju do \$ 560 mln, gdyż Niemcy zgodziły się traktować długi skonsolidowane jako spłatę gotówką. Ponadto według danych pisma "Financial Times" Niemcy zachodnie otrzymają jeszcze około \$ 60 mln ze specjalnego funduszu amerykańskiego /ressources speciales/, co wraz z innymi płatnościami gotówką zredukuje ich obecną nadwyżkę w EPU do \$ 470 mln. Nie zostały jeszcze uzgodnione warunki operacji konsolidacyjnej, jednak okres umarzania obligacji będzie przypuszczalnie nieco krótszy od siedmiu lat, zaproponowanych przez Wielką Brytanię.

Niemcy zachodnie zobowiązały się tak regulować swoje obroty z krajami EPU, aby nie powstawały dalsze nadwyżki.

/ 1 /

Zródła:

Neue Zürcher Zeitung 125, 106, 126, 134
Le Monde 2887
Financial Times 20.257, 20.255
Public Ledger 61.128.

B E L G I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty handlu zagranicznego Belgii w ciągu pierwszych trzech miesięcy b.r. przedstawiały się następująco /w mln fr.b./:

Tabela nr 1

	Import	Eksport	S a l d o
styczeń 1953	9.953	9.556	= 397
luty	9.018	8.326	= 692
marzec	10.782	9.614	= 1.168
przeciętna 1953	10.037	9.408	= 629
styczeń 1954	9.898	9.596	= 302
luty	8.980	7.639	= 1.341
marzec	11.927	9.407	= 2.520

Analiza tych liczb wskazuje na poważne wahania, jakim ulegał obrót handlowy z zagranicą, zwłaszcza po stronie importu. Tłumaczy się to częściowo warunkami klimatycznymi, gdyż silne mrozy w lutym w dużym stopniu utrudniały normalne obroty, a wysyłki eksportowe osiągnęły zaledwie 80% wartości z miesiąca poprzedniego.

Mimo zbliżenia się eksportu w marcu do poziomu przeciętnej miesięcznej z ubiegłego roku, deficyt handlowy wzrósł w tym miesiącu bardzo znacznie, osiągając wartość nie notowaną od kilku lat. Spowodowane to zostało wzrostem importu, który prasa belgijska /"Agora"/ przypisuje sezonowemu wzrostowi zapotrzebowania przemysłu w surowce mineralne. Uzasadnienie to jest słuszne tylko częściowo, gdyż podane niżej zestawienie struktury towarowej importu wskazuje nie tylko na wzrost przywozu surowców mineralnych /dane w mln fr.belg./:

Tabela nr 2

	styczeń	luty	marzec
produkty roślinne	1.311	1.024	1.736
" mineralne	1.712	1.228	1.753
materiały tekstylne	1.689	1.556	1.749
metale żelazne			
i nieżelazne	928	727	1.402
maszyny i aparaty	1.005	1.003	1.216

Jak widać, wzrost wykazały obok produktów mineralnych także artykuły roślinne i przede wszystkim metale, których przywóz wzrósł w porównaniu z lutym prawie o 100%.

Udział produktów roślinnych, mineralnych i tekstylnych w globalnym imporcie utrzymywał się na ogół bez zmian z tym, że w pozycji "tekstylia" udział ten wykazywał na przestrzeni ostatnich miesięcy stosunkowo najmniejsze wahania.

W tym samym czasie struktura towarowa eksportu przedstawiała się następująco /w mln fr.belg./:

Tabela nr 4

	styczeń	luty	marzec
produkty mineralne	766	530	757
metale i wyroby metalowe	3.183	2.412	3.165
produkty chemiczne	929	713	854
tekstylia	1.955	1.788	1.891
maszyny i aparaty	736	492	590
środki transportu	458	321	...

Zestawienie to wskazuje, iż poza sezonowym spadkiem eksportu, który nastąpił w lutym, udział poszczególnych pozycji w eksporcie, jak też jego wartość globalna utrzymywały się w marcu na poziomie niewiele odbiegającym od stycznia. Najważniejszym składnikiem eksportu były metale i wyroby metalowe /w marcu 33%/ oraz tekstylia /20%/.

Struktura geograficzna obrotów handlowych w ciągu pierwszych dwóch miesięcy b.r. przedstawiała się następująco /w mln fr.belg./:

Tabela nr 5

	Import	Eksport
<u>Kraje zach.-europejskie</u>	11.355	11.157
w tym:		
Holandia	2.650	3.263
Wielka Brytania	1.672	1.277
Francja	2.159	1.468
Niemcy zachodnie	2.371	1.496
Szwecja	531	668
Szwajcaria	489	443
Włochy	272	513
Dania	186	374
<u>Afryka:</u>	1.767	1.951
w tym:		
Kongo Belgijskie	1.172	1.281
Unia Płd. Afryki	206	176
<u>Ameryka Półn.</u>	2.302	1.534
w tym:		
Stany Zjednoczone	1.815	1.320

Ameryka Płd.

w tym:

Argentyna	448	224
Azja	1.282	1.492
<u>Kraje obozu pokoju</u>	284	417
Z. S. R. R.	159	164
Polska	44	89
Czechosłowacja	39	71
N. R. D.	40	84
Węgry	10	52
Rumunia	13	17
Bułgaria	3	19
Chiny	16	5

Jak wynika z tabeli, głównymi kontrahentami Belgii pozostawały nadal kraje OEEC, wśród których naczelne miejsca zajmowały: Holandia, Wielka Brytania, Francja i Niemcy zachodnie. Bilans handlowy z tymi krajami kształtował się w ciągu pierwszych dwóch miesięcy b.r. ujemnie /poza Holandią/, co było związane z dążeniem Belgii do zredukowania nadmiernego salda wierzycielskiego w EPU. Nadal utrzymywał się deficyt ze strefą dolarową, wykazując nadwyżkę importu o około 30%.

Handel z krajami obozu pokoju w ciągu pierwszych dwóch miesięcy b.r. utrzymywał się na poziomie roku 1953.

W wyniku znacznego deficytu handlu zagranicznego w 1953 roku, który osiągnął 8 mld fr.belg., w belgijskich kołach gospodarczych rozważano szczegółowo środki, jakie mogłyby przyczynić się do podniesienia eksportu i zrównoważenia obrotów handlowych.

Zwłaszcza chodzi o rynki południowo-amerykańskie, gdzie towary belgijskie spotykają się z silną konkurencją eksportu niemieckiego. Zwrócono szczególną uwagę na konieczność podniesienia reklamy eksportu belgijskiego przez odpowiednie wydawnictwa i organizację wystaw w tych krajach.

Zmiana struktury eksportu /w 1953 r., która polegała na zwiększeniu wywozu ciężkich artykułów masowych: węgla, cement, cegła/ przyniosła wzrost objętości przy jednoczesnym spadku wartości eksportu, wynikłym na skutek niekorzystnego dla Belgii kształtowania się cen na rynkach światowych. Sprawozdanie Belgijskiego Towarzystwa Eksporterów i Importerów, obejmujące rok 1953, omawiało szczegółowo ogólną sytuację, w jakiej znalazł się eksport Belgii. W sprawozdaniu tym uskarżano się, iż poza blokowaniem części wpływów z eksportu do krajów EPU eksporterzy belgijscy mają również zbyt małe możliwości korzystania z kredytów średnio- i długoterminowych w porównaniu z eksporterami krajów konkurencyjnych. Kredyty krótkoterminowe są bardzo uszczuplone wskutek drenowania przez bank państwa rynku finansowego. Również w dziedzinie kredytów gwarancyjnych sytuacja ekspor-

terów belgijskich jest gorsza niż w innych krajach.

W wielu wypadkach - stwierdza sprawozdanie - eksport krajów konkurencyjnych jest wspierany przez specjalne zarządzenia wzmacniające pozycje eksporterów. Często stosowany jest ukryty dumping. Towarzystwo Eksporterów domagało się interwencji od OEEC, aby położyć kres tym praktykom.

Jak stwierdza "Agefi", dają się ostatnio słyszeć w Belgii głosy, domagające się stworzenia możliwości dla operacji trójkątnych oraz handlu tranzytowego, który w znacznym stopniu mógłby przyczynić się do rozwoju portów belgijskich oraz poprawić bilans płatniczy kraju.

Eksport Belgii wykazuje ostatnio pewną poprawę ze względu na rozszerzenie się rynku zbytu w Ameryce Południowej i Środkowej oraz na środkowym Wschodzie. Usiłuje się ponadto udzielić dodatkowego poparcia eksporterom przez utworzenie funduszu, przeznaczonego dla finansowania eksportu. Poza tym wprowadzono poważne zmiany w systemie blokowania wpływów eksportowych. Dotychczasowy system blokowania tych wpływów, o ile pochodziły one z krajów EPU, wiązał się z sytuacją finansową Belgii w tej organizacji. 25% wpływów eksportowych z krajów EPU było zatrzymywanych na 6 miesięcy. Z dniem 15 kwietnia system ten został zniesiony, a na sumę zablokowanych uprzednio wpływów w wysokości 2,3 mld fr.belg. wypuszczono papiery wartościowe z czasem obiegu od 6 miesięcy do 2 lat, przy stopie procentowej od 2,5-3,5%.

F i n a n s e

Bilans płatniczy Belgii w 1953 r. zamknął się saldem dodatnim w wysokości 1.200 mln fr.belg., co w porównaniu z 9.600 mln fr.belg. w 1952 r. wskazuje na znaczny spadek. Deficyt handlowy, wynoszący 8.200 mln fr.belg. został pokryty z lekką nadwyżką przez nietowarowe pozycje bilansu, w szczególności przez wpływy z inwestycji w koloniach /5.500 mln fr.belg./, frachty /4.500 mln/, oraz wpływy z turystyki /3.000 mln fr.belg./. Na szczególne podkreślenie zasługuje bilans ze strefą dolarową, który wykazał nadwyżkę 1.500 mln fr.belg.

Szczegółowa struktura bilansu płatniczego w 1953 r. przedstawiała się następująco /w mln f.belg./:

Tabela nr 6.

W p ł y w y	1952	1953
1. Eksport /fob/	122.600	112.900
2. Eksport specjalny	1.500	1.500
3. Przekazy emigrantów	2.800	2.800
4. Dochody z inwestycji w koloniach	5.500	5.500
5. Turystyka i podróże	2.800	3.000

6. Frachty morskie	4.800	4.500
7. Naprawy statków	1.000	800
8. I n n e	2.300	2.300

R a z e m : 143.300 133.300

Wydatki:

Import /cif/	123.000	121.100
Płace cudzoziemców zamieszkałych w Belgii, przesyłane za granicę	2.000	2.000
Turystyka i podróże	2.500	2.300
Obsługa kapitałów zagranicznych	6.200	6.200

R a z e m : 133.700 132.100

Wpływy	143.300	133.300
Wydatki	133.700	132.100

Saldo wierzycielskie: 9.600 1.200

Ostatnie wydarzenia polityczne, związane z ukonstytuowaniem się nowego rządu rzucają także światło na wewnętrzną politykę gospodarczą kraju. Deklaracja rządowa /exposé premiera/ przewiduje osiągnięcie równowagi budżetu, który na przestrzeni ostatnich lat był stale deficytowy. Osiągnięcie tej równowagi ma nastąpić bez zwiększenia podatków drogą oszczędnej polityki gospodarczej, oraz zmniejszenia wydatków publicznych. Deklaracja przewiduje jednak, iż wydatki na cele zbrojeniowe będą nadal korzystały z priorytetu. Ustalenie właściwej proporcji między wpływami i wydatkami budżetu ma być osiągnięte przez szereg zarządzeń wzmacniających siłę nabywczą franka. Ostrą kontrolą zamierza się objąć wszystkie wydatki dodatkowe nieprzewidziane w preliminarzu, które nie mogą być pokryte przez bieżące wpływy.

Jak dotychczas perspektywy zrównoważenia budżetu belgijskiego w roku 1954 są bardzo niske. Zbyt małe wpływy w czasie I kwartału b.r. oraz wysokie wydatki specjalne już poważnie naruszyły równowagę budżetu. Wpływy w ciągu pierwszych 3-ech miesięcy wyniosły 17.413 mln fr.belg.; były więc jeszcze niższe, aniżeli w roku ubiegłym.

Stan zadłużenia publicznego w lutym i marcu przedstawiał się następująco /w mld fr.belg./:

Tabela nr 7

	l u t y	m a r z e c
Długi skonsolidowane	161,3	163,9

w tym:

wewnętrzne	146,7	149,2
zewnętrzne	14,6	14,7
Długi-średnioterminowe	33,9	33,3

- - - w tym:

wewnętrzne	31,3	30,7
zewnątrzne	2,6	2,6
Długi krótkoterminowe	92,6	90,6

.. w tym:

wewnętrzne	88,1	86,0
zewnątrzne	4,5	4,6

R a z e m :

287.9 287.7

Zapasy złota i dewiz wymienialnych w Narodowym Banku Belgii wyniosły na koniec lutego b.r. \$ 1.095 mln. W styczniu zapasy te wynosiły \$ 1.094 mln zaś w grudniu 1953 r. \$ 1.090 mln. Jeśli chodzi o zapasy samego złota, to wzrost ten był bardziej wyraźny. W grudniu zapas złota wynosił \$ 776 mln, w styczniu - \$ 779 mln, zaś w lutym - \$ 787 mln.

Ilość pieniądza obiegowego w marcu zmniejszyła się o 970 mln fr. i wyniosła 97.373 mln fr. belg. W ciągu kwietnia ilość pieniądza w obiegu wahała się od 99.100 mln fr. do 99.000 mln na koniec miesiąca.

Na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy rozrachunki Belgii z EPU kształtowały się następująco: /w mln \$/:

1954				
grudzień 1953	styczeń	luty	marzec	kwiecień
14,7	- 2,7	3,6	- 2,7	- 13

Skumulowane saldo Belgii na dzień 30.4.1954 r. wyniosło \$ 385,4, to jest \$ 54,8 mln poza kwotę.

Produkcia

Wskaźnik globalny produkcji przemysłu belgijskiego kształtował się w ostatnich latach następująco /obliczany na bazie przeciętnej 1936-1938 = 100/:

Tabela nr 8

1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
93,7	110,1	122,3	120,7	126,9	144,7	134,1	141,7

Pierwsze miesiące bieżącego roku cechował dość wysoki poziom produkcji. Dane wskaźnikowe za ten okres przedstawiają się następująco /dane za marzec - tymczasowe, za kwiecień - przewidywane/:

grudzień 1953	147,0
styczeń	140,3
luty	132,2
marzec	151,1
kwiecień	147,1

Spadek produkcji w lutym i nieco mniejszy w styczniu przypisuje prasa belgijska panującym w tym okresie mrozom oraz mniejszej ilości dni roboczych. W poszczególnych gałęziach przemysłu produkcja kształtowała się na poziomie nieco wyższym niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Przedstawiała się ona następująco /dane za marzec tymczasowe, za kwiecień przewidywane/:

Tabela nr 9^{x/}

	Węgiel		Stal		Wyr. metalowe		Budownictwo	
	Produkcja	wskaźnik	Produkcja	wskaźnik	Produkcja	wskaźnik	wskaźnik	
grudzień 1953	2.539	104,9	374	144,4	151	137,3	111	
styczeń 1954	2.555	105,6	376	145,2	155	140,9	96	
luty	2.436	100,7	366	141,3	150	136,4	95	
marzec	2.673	110,5	403	155,6	158	143,6	110	
kwiecień	2.550	105,4	375	144,8	150	136,4	115	

x/ Produkcja jest podana w tysiącach ton, zaś wskaźnik oparty został na bazie przeciętnej z lat 1936-1938 r.

	Tekstylia		Cement		Papier		Elektryczność	
	naturalne /wskaźnik/	szuczne	produkcja	wskaźnik	produkcja /tony/	wskaźnik	produkcja /mln kWh/	wskaźnik
grudzień 1953	140,6	470,6	349	139,6	21.609	135,1	955	219,0
styczeń 1954	131,7	460,9	256	102,4	19.699	123,1	960	220,2
luty	125,6	435,4	181	72,4	20.486	128,0	868	199,1
marzec	140,7	461,4	375	150,0	23.453	146,6	908	208,3
kwiecień	132,0	465,4	405	162,0	21.500	134,4	880	201,8

Ze szczegółowej analizy powyższych danych wynika, że na przestrzeni pierwszych czterech miesięcy b.r. średnia dzienna wydobywania węgla, podobnie jak wytopu stali, utrzymywała się na niezmienionym poziomie. Jakkolwiek w porównaniu z poprzednimi miesiącami produkcja węgla wykazuje tylko minimalny spadek, to jednak trzykrotny wzrost zapasów, jaki zanotowano na składach, sygnalizuje narastające trudności na odcinku zbytu. Wzrost bezrobocia w przemyśle węglowym wskazuje dobitnie na kryzysowe objawy w tej gałęzi gospodarki. Powstały one mimo uprzywilejowanego stanowiska Belgii

25

w Europejskiej Wspólnocie Węgla i Stali, która subwencjonuje belgijskie kopalnie węgla ze względu na wysokie koszty produkcji. Obecnie producenci węgla obawiają się reperkusji gospodarczych, które mogą powstać w wyniku zaprzestania tych subwencji.

W przemysłach bardziej zależnych od warunków atmosferycznych wystąpiły znaczne wahania. Poważnemu wzrostowi wskaźnika budownictwa w marcu towarzyszył gwałtowny skok w produkcji cementu, która wzrosła w marcu przeszło o 100% w porównaniu do produkcji z lutego. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrost ten był bardziej gwałtowny i nastąpił wskutek niższej produkcji cementu w lutym roku bieżącego niż w roku poprzednim.

W produkcji wyrobów metalowych w pierwszych miesiącach 1954 roku zaznaczył się spadek w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, natomiast produkcja tekstylii znacznie wzrosła, zwłaszcza sztucznych. Przemysł włókienniczy cieszy się specjalnym poparciem rządu, który przeznaczając znaczne środki finansowe na unowocześnienie parku maszyn. Wiąże się to z nowymi rynkami, które mają być zdobyte dla belgijskich wyrobów włókienniczych. Przemysł chemiczny stanął w tym roku przed trudnym zadaniem zdobycia nowych rynków zbytu dla połowy swojej globalnej produkcji. Niektóre produkty przemysłu chemicznego są eksportowane w 90%. Udział wytworów przemysłu chemicznego w ogólnej wartości eksportu utrzymuje się na poziomie 8%. Do najważniejszych nabywców belgijskich chemikaliów należą: Holandia i Stany Zjednoczone. Zmniejszone nakłady inwestycyjne w przemyśle chemicznym, które osiągnęły na przestrzeni całego roku 1953 zaledwie 1 mld fr.belg. /w tym na inwestycje nowopowstałe tylko 600 mln fr./, są wynikiem zarówno trudności w zbyciu, jak też znacznych obciążeń podatkowych.

Znaczne ożywienie daje się zauważyć w przemyśle papierniczym. Wskaźnik marcowy był wysoki, a dla kwietnia również utrzymuje się na znacznym poziomie. Wskaźnik produkcji elektryczności jest nieco zniekształcony przez wahania sezonowe. Kształtował się on w tym roku wyżej niż w podobnym okresie roku ubiegłego.

Można oczekiwać pewnych zmian w przemyśle belgijskim w wyniku nowej polityki rządu, który ma zamiar postawić przed parlamentem sprawę zmniejszenia ciężarów podatkowych oraz popierania inwestycji. Wiąże się to z koniecznością obniżenia wysokich kosztów produkcji przemysłu belgijskiego i jego małych możliwości konkurencyjnych na rynkach zagranicznych.

Stan bezrobocia - mimo wzmożonego ruchu budowlanego - nie uległ poważniejszym zmianom. Według urzędowych zaniżonych danych przeciętna dzienna w marcu wyniosła 249.548 osób, w kwietniu - 232.084 osób i na dzień 1.V. osiągnęła 234.941 osób. Liczby te obejmują tylko bezrobotnych korzystających z zasiłków, natomiast bezrobocie na wsi nie jest z reguły uwzględniane.

Zróża:

1. Agefi - kwiecień, maj
2. Echo de Mines, kwiecień 54
3. Financial Times 251, 232, 233
4. Neue Zürcher Zeitung 109, 126
5. Schnelldienst 17.

D A N I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Uzupełniając informacje zamieszczone w numerze 6/137 "WHZ", podajemy globalne cyfry importu i eksportu duńskiego w 1953 r. Import Danii wyniósł 6.908 mln kr.d. /w porównaniu z 6.645 mln kr.d. w 1952 r./, eksport zaś 6.173 mln kr.d. /wobec 5.874 mln kr.d./. W ten sposób powstał w roku ubiegłym deficyt bilansu handlowego w wysokości 735 mln kr.d. /wobec 771 mln kr.d./. Ilościowo eksport był o 12% wyższy, import zaś o 15%. Ponieważ ceny eksportowe były o 6% niższe w porównaniu z 1952 r., a importowe spadły o 10%, Dania miała bardzo korzystnie kształtujące się "terms of trade".

Wzrost eksportu nastąpił głównie dzięki zwiększeniu wywozu artykułów rolniczych /z 3.399 mln kr.d. w 1952 r. do 3.843 mln kr.d. w 1953 r./. Natomiast eksport artykułów przemysłowych wykazał spadek /z 2.196 mln kr.d. do 2.050 mln kr.d. odpowiednio/. Spadek eksportu przemysłowego przypada w połowie na cukier.

W odniesieniu do struktury geograficznej duńskiego handlu zagranicznego nie zaszły w roku ubiegłym istotne zmiany. Najważniejszym dostawcą i odbiorcą Danii pozostawała nadal Wielka Brytania. Import duński z tego kraju wyniósł 1.995 mln kr.d. /w porównaniu z 1.840 mln kr.d. w 1952 r./, zaś eksport - 2.492 mln kr.d. /2.317 mln kr.d./. Import z Niemiec zachodnich wyniósł 1.268 mln kr.d. /1.150 mln kr.d./, eksport do tego kraju - 708 mln kr.d. /644 mln kr.d./. W stosunkach handlowych z USA Dania zwiększyła swój eksport z 365 mln kr.d. w 1952 r. do 409 mln kr.d., zwiększając jednocześnie import odpowiednio z 276 mln kr.d. do 309 mln kr.d.

Według danych oficjalnych eksport Danii w styczniu 1954 wyniósł 477,2 mln koron duńskich w porównaniu z 509,2 mln kr.d. w styczniu 1953 r. Import natomiast wyniósł 575,9 mln kr.d. wobec 594 mln kr.d. odpowiednio. W ten sposób deficyt duńskiego bilansu handlowego zwiększył się z 84,8 mln kr.d. w styczniu 1953 r. do 98,7 mln kr.d. w styczniu bież. roku.

Najważniejsze pozycje towarowe duńskiego handlu zagranicznego były następujące /w tys. koron duńskich/:

Tabela nr 1

	I m p o r t	

	styczeń	
	1954	1953

zboża	22.886	28.116
kawa, kakao, czekolada, herbata itp.	22.513	19.632
pasze	34.973	29.219
tytoń	13.782	9.717
nasiona roślin oleistych	16.075	9.486
paliwa, oleje smarowe	115.833	137.096
papier, tektura i wyroby	15.119	11.486
przędza, tekstylia itp.	55.634	63.477
metale	50.620	42.449
maszyny	28.627	33.745
środki transportowe	34.431	52.433

	E k s p o r t	

	styczeń	
	1954	1953

żywiec, artykuły hodowlane	22.196	-
mięso i wyroby mięsne	140.307	137.006
produkty mleczarskie, jaja, miód	135.860	136.846
ryby i przetwory	11.361	14.966
zboża	17.276	25.628
artykuły pochodzenia roślin- nego i zwierzęcego	12.678	9.760
maszyny	28.008	34.939
środki transportowe	23.497	36.357

Kształtowanie się struktury geograficznej duńskiego handlu zagranicznego /w odniesieniu do najważniejszych partnerów handlowych/ ilustruje poniższe zestawienie /w tys.koron duńskich/:

Tabela nr 2

	I m p o r t		E k s p o r t	
	-----		-----	
	1953	1954	1953	1954
	s	t	y	c

Niemcy zachodnie	88.471	106.718	56.346	61.560
Wielka Brytania	213.139	148.781	182.749	169.932
Norwegia	20.900	25.978	12.143	31.516
Szwecja	55.455	43.260	22.596	32.925
Holandia	35.134	32.451	9.204	10.198
Belgia/Luksemburg	22.575	28.133	25.931	10.918

Francja	31.255	27.014	50.294	8.309
Włochy	11.932	12.190	20.173	14.285
Szwajcaria	12.832	10.990	6.206	11.083
Stany Zjednoczone	26.141	40.592	32.294	35.233
Brazylia	15.440	15.062	20.247	8.088
Argentyna	1.756	14.115	1.233	94
Izrael	-	1.736	490	588
Filipiny	-	3.210	4	60
Z. S. R. R.	6.452	11.537	1.476	21.486
Polska	14.001	10.625	2.903	1.566
N. R. D.	7.618	8.169	12.507	6.793
Węgry	307	1.190	229	677
Czechosłowacja	854	1.148	1.488	4.431
Chiny	-	835	62	1

Jak wynika z powyższego zestawienia, obroty Danii z największym jej partnerem handlowym - Wielką Brytanią - spadły z 395.888 tys.koron duńskich w 1953 r. do 318.713 kr. d. Natomiast obroty z Niemcami zachodnimi - drugim co do wielkości partnerem handlowym Danii - wzrosły odpowiednio ze 144.817 tys.kr.d. do 168.278 tys.kr.d. Ponad sześciokrotny spadek eksportu duńskiego do Francji spowodowany był bardzo dużymi restrykcjami importowymi, jakie Francja stosowała.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż import Danii ze Związku Radzieckiego wzrósł w styczniu 1954 r. prawie dwukrotnie w porównaniu ze styczniem 1953 r., zaś eksport duński do ZSRR - ponad dwudziestokrotnie.

Duński eksport rolniczy osiągnął rekordowy poziom i to zarówno w ciągu dwunastu miesięcy roku ubiegłego, jak i w pierwszym kwartale bieżącego roku. Ogólny eksport rolniczy Danii wyniósł 3.843 mln kr.d., zaś import surowców rolniczych oraz materiałów pomocniczych - 648 mln kr.d. Tym samym nadwyżka "rolniczego" bilansu handlowego wyniosła 3.196 mln kr.d. w porównaniu z 2.819 mln kr.d. w 1952 r. Jeżeli uwzględnimy również niektóre surowce rolnicze, poddane przeróbce w przemyśle spożywczym, np. mleko skondensowane, konserwy mięsne, cukier itp., to eksportowa nadwyżka rolnicza wyniesie 4,25 mld kr.d. w porównaniu z 3,85 mld.kr.d. W ten sposób udział eksportu rolniczego w ogólnym wywozie Danii wyniósł pod względem wartości 69% /66% w 1952 r./.

Wyniki te spowodowane były przede wszystkim wyjątkowo pomyślnymi zbiorami w Danii w roku ubiegłym. Rekordowe zbiory buraków pastewnych i cukrowych oraz siana umożliwiły wzrost produkcji artykułów hodowlanych. Eksport masła zwiększył się z 732 mln kr.d. w 1952 r. do 910 mln kr.d. w 1953 r., sera odpowiednio z 234 mln kr.d. - do 239 mln kr.d., bekonu z 974 mln kr.d. - do 1.141 mln kr.d., mięsa wołowego i cielęcego ze 149 mln kr.d. - do 161 mln kr.d., jaj z 418 mln kr.d. - do 445 mln kr.d., drobiu białego z 48 mln kr.d. - do 55 mln kr.d., odpadków poubojowych i skór z 94 mln kr.d. - do 125 mln kr.d. Natomiast spadł wywóz zbóż z 204 mln kr.d.

do 169 mln kr.d. i żywca z 264 mln kr.d. - do 245 mln kr.d. Poważny wzrost notowano przy eksporcie konserw mięsnych; zwiększył się on z 212 mln kr.d. do 255 mln kr.d. Z tego 136 mln kr.d. /wobec 82 mln kr.d. w 1952 r./ przypadło na szynkę konserwowaną, której wyeksportowano do Stanów Zjednoczonych za 95 mln kr.d. Trzeba tu dodać, że od 1951 r. duński wywóz szynki puszkowanej do USA wzrósł czterokrotnie. Spowodowane to było w głównej mierze systemem premiovania eksportu dolarowego. Zupełnie przeciwny rozwój wykazywał natomiast eksport duńskiego mleka konserwowanego, który natrafiał na szereg restrykcji importowych i trudności spowodowanych amerykańską polityką protekcyjnistyczną w dziedzinie agrarnej.

W pierwszym kwartale 1954 r. duński eksport rolniczy zaczął natrafiać na rosnące trudności zbytu. Wywóz masła wzrósł wprawdzie w pierwszych trzech miesiącach bież. roku do 27.000 t. wobec 26.500 t. w analogicznym okresie 1953 r., a sera - do 12.200 t. - wobec odpowiednio 11.500 ton. Jednakże w odniesieniu do bekonów i wieprzowiny zanotowano spadek eksportu z 65.000 t. w I kwartale ub.r. do 59.000 t. w I kwartale 1954 r. Również cyfry wywozu mięsa, żywca itp. znajdowały się w okresie sprawozdawczym poniżej poziomu z ub.r. Stwierdzić bowiem należy, że od początku roku bieżącego eksport bekonu do Wielkiej Brytanii, mięsa do Niemiec zachodnich i szynki do Stanów Zjednoczonych podlega poważnym ograniczeniom importowym w tych krajach.

Dania dokłada wszelkich starań, aby pomimo zaostrzającego się kryzysu rolnictwa w krajach kapitalistycznych, utrzymać swój eksport rolniczy na wysokim poziomie. Usiłowania te znajdują swój wyraz w udziale Danii w licznych wystawach i targach, jak np. w Wielkiej Brytanii, Kanadzie, Stanach Zjednoczonych, Włoszech i Belgii. Jedynie na koszt reklamy duńskiego sera "Blue Cheese" wydano w Stanach Zjednoczonych w roku ubiegłym 750.000 kr.d. Tym sposobem zawdzięcza Dania, iż np. Włochy stały się trzecim co do wielkości odbiorcą sera duńskiego.

Obecnie w Danii przewiduje się, iż w najbliższym czasie nastąpi wzrost duńskiego importu dolarowego. Spowodowane to może być tym, iż rząd udziela chętnie licencji importowych na przywóz surowców i półfabrykatów z krajów dolarowych, o ile tylko opłaty te przewyższają /nawet w niewielkim stopniu/ konkurencyjnością oferty pochodzące z krajów członkowskich Europejskiej Unii Płatniczej, gdzie Dania jest od dłuższego czasu dłużnikiem i po przekroczeniu kwoty będzie musiała dokonać swych płatności w złocie lub dolarach. Jak podkreśla "Neue Zürcher Zeitung", duńska gospodarka nie może jednak liczyć zbyt na utrzymującą się dotychczas pomyślną sytuację wobec krajów obszaru dolarowego, gdyż w najbliższym czasie ustanie prawdopodobnie system premiovania eksportu dolarowego, a wierzyciele EPU zażądają uregulowania długów w dolarach. Toteż Dania - twierdzi cytowane pismo - musi rozszerzyć swój bezpośredni import z tzw. krajów trzecich /kraje demokratyczne, kraje Ameryki

Południowej oraz Azji/ i zaniechać nabywania towarów z tych krajów w tranzycie za pośrednictwem Londynu, Rotterdamu lub Hamburga. W ten sposób Dania może równocześnie zdobyć rynki zbytu dla swoich towarów.

F i n a n s e

W kwietniu Dania wykazała w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej deficyt w wysokości \$ 16 mln w porównaniu z \$ 7,4 mln deficytu marcowego. Skumulowane saldo płatnicze Danii, ponad jej kwotę początkową było ujemne i wynosiło \$ 104,5 mln, z czego \$ 26,2 mln należało pokryć złotem, a \$ 78,3 mln w drodze kredytu.

Omawiając sytuację finansową Danii, dyrektor duńskiego Banku Narodowego, Svend Nielsen, określił ją jako "skrajnie niekorzystną". Zdaniem jego, aby móc przystosować się do zmian koniunkturalnych, należy jak najszybciej poprawić stan rezerw dewizowych kraju.^{1/} Przy końcu I kwartału b.r. rezerwy walutowe Danii wystarczały tylko na pokrycie 7% globalnego importu /podczas gdy w Szwecji stosunek ten wynosił 30%, w Belgii - 48%, a w Holandii - 50%/.

Jak podaje "Neue Zürcher Zeitung", w Danii opublikowano przewidywania co do kształtowania się bilansu płatniczego w przyszłym roku finansowym. Przewiduje się, iż w 1954 r. cyfry importu i eksportu duńskiego nie ulegną zasadniczej zmianie w porównaniu z rokiem ubiegłym i że osiągnięta zostanie - podobnie jak w 1953 r. - nadwyżka bilansu płatniczego.

W roku ubiegłym Dania miała z tytułu obrotów towarowych i usług nadwyżkę płatniczą w wysokości 150 mln kr.d. Do sumy tej należy dodać końcowe transze "pomocy" marszałkowskiej, wpływy z tytułu odszkodowań za statki łącznie w wysokości 90 mln kr.d., co daje ogólną nadwyżkę bilansu płatniczego w wysokości 240 mln kr.d.

Jak już wspomnieliśmy, duńskie ministerstwo handlu przewiduje, iż w roku bieżącym wpływy z eksportu pozostaną na niezmiennym mniej więcej poziomie w porównaniu z 1953 r. Ze względu jednak na oczekiwany spadek cen /szczególnie w odniesieniu do towarów rolniczych/ zakłada się, iż ilościowo eksport wzrośnie. Według tych przewidywań wywóz wyrobów przemysłowych powinien pozostać bez zmian. Równocześnie przewiduje się, iż wartość importu nie ulegnie większym zmianom, natomiast pod względem ilościowym należy oczekiwać wzrostu, przy czym spodziewane jest pewne przesunięcie towarów zliberalizowanych na towary kontyngentowanych. Ogółem przewiduje się import w wysokości: 5.550 mln kr.d. z krajów EPU, 437 mln kr.d. - z krajów dolarowych, 314 mln kr.d. - z krajów Ameryki Południo-

1/ wg danych Neue Zürcher Zeitung duńskie rezerwy dewizowe spadły na koniec I kwartału b.r. w porównaniu ze stanem na koniec 1953 r. o 10%.

wej 1 651 mln kr.d. z pozostałych krajów. Przy niezmiennym prawie poziomie salda z tytułu usług zakłada się, iż duńska nadwyżka bilansu płatniczego wyniesie w 1954 r. 250-300 mln kr.d., co obrócone ma być na pokrycie zadłużenia w EPU oraz zobowiązań dolarowych. Ze względu na przewidywane zwiększenie importu dolarowego, przy jednoczesnym zmniejszeniu importu z krajów EPU zakłada się, iż nie będzie poważniejszego wzrostu zadłużenia w EPU.

Dostępne dotychczas dane dotyczące struktury towarowej i geograficznej handlu duńskiego za styczeń b.r. są jeszcze niewystarczające, aby przeprowadzić wyczerpującą ocenę słuszności tych przewidywań. Już teraz jednak można powątpiewać w ich realność, zwłaszcza jeżeli chodzi o eksport. Przytoczone wyżej dane za I kwartał b.r. wskazują na rosnące trudności zbytu przy wywozie artykułów rolniczych, zwłaszcza na rynkach Europy zachodniej. Poza tym przewidywania te nie uwzględniają zupełnie tegorocznych zbiorów, od wyników których zależeć będzie w decydującym stopniu wysokość duńskich nadwyżek eksportowych.

P r o d u k c j a

Według danych International Financial Statistics, wskaźnik duńskiej produkcji przemysłowej wyniósł /1948=100/ w styczniu r.h. 112 punktów wobec 110 w styczniu i 114 w grudniu ubiegłego roku. Rok ostatni upłynął pod znakiem spadku produkcji w wielu gałęziach duńskiej produkcji przemysłowej. W ostatnim miesiącu 1953 r. wskaźnik produkcji przemysłu konfekcyjnego spadł /1949 = 100/ ze 108 na 82, a wskaźnik produkcji przemysłu włókienniczego odpowiednio - ze 112 do 93. Kształtowanie się wskaźnika produkcji w styczniu w porównaniu z ostatnim kwartałem 1953 r. ilustruje poniższe zestawienie, wskazujące na tendencję spadkową, jaka utrzymywała się w przemyśle duńskim /1948 = 100/:

Tabela nr 3

	1953 r.			1954 r.
	paźdz.	listop.	grudz.	styczeń
Wskaźnik ogólny	125	124	114	112
dobry inwestycyjny	136	135	126	125
dobry konsumpcyjny	118	118	108	105

Stopa życiowa

Według danych statystycznych ONZ, w styczniu b.r. ilość bezrobotnych /ubezpieczonych, członków związku zawodowego/ wyniosła 112 tys. /tj. 16,7% ogólnej ich ilości/ w porównaniu z 61 tys. - przeciętna miesięczna w 1953 r.

Duńskie masy pracujące odczuwają poważnie brzemie podatkowe. Według danych oficjalnych, podatki pośrednie płacone przez ludność Danii wyniosły w roku finansowym 1953/54

/zakończonym w dniu 31 marca/ poważną sumę 2.113 mln kr.d., tj. o 235 mln kr.d. więcej niż w poprzednim roku finansowym.

/j/

Zróża:

Biki 39, 52/53
Vareomsaetningen med Udlandet, styczeń
Neue Zürcher Zeitung 115, 103, 81, 50
PAP 2657
International Financial Statistics, kwiecień
OECC Statistical Bulletins, marzec
Monthly Bulletin of Statistics, kwiecień.

N O R W E G I A

Sytuacja gospodarcza

Norweskie Centralne Biuro Statystyczne opublikowało dane dotyczące kształtowania się handlu zagranicznego w I kwartale bieżącego roku. Import wyniósł 1.388 mln koron norweskich wobec 1.465 mln kr. w analogicznym okresie 1953 r. Eksport osiągnął 956 mln kr. w porównaniu z 873 mln kr. W ten sposób deficyt norweskiego bilansu handlowego zmniejszył się z 592 mln kr.d. do 432 mln kr.

Kształtowanie się norweskiej struktury towarowej i geograficznej w okresie dwóch pierwszych miesięcy bieżącego roku ilustruje poniższe zestawienie /w tys.koron/:

Tabela nr 1

Ważniejsze towary	<u>Import</u>	
	1953	1954
	styczeń - luty	

zboże i przetwory	53.464	29.710
kawa, kakao, herbata itp.	48.327	31.109
paliwa, smary	109.184	84.796
przędza, tekstylia	122.915	104.120
metale	113.879	126.875
wyroby metalowe	32.569	35.333
maszyny /poza elektrycznymi/	95.279	110.189
maszyny i aparaty elektryczne	37.576	44.759
środki transportowe	176.055	194.484

	<u>Eksport</u>	
	1953	1954
	styczeń - luty	

tarcica	26.004	40.803
ryby i przetwory	94.552	116.647

skóry i skórki niewyprawione	14.102	17.468
miazga papiernicza	70.317	84.703
tłuszcze zwierzęce i roślinne	42.115	32.313
papier, tektura i wyroby	54.945	67.214
metale	114.835	90.268

Strukturę geograficzną obrotów norweskich z głównymi partnerami handlowymi w okresie styczeń-luty b.r. ilustruje poniższe zestawienie /w tys.koron/:

Tabela nr 2

	<u>I m p o r t</u>		<u>E k s p o r t</u>	
	1953	1954	1953	1954
	styczeń - luty		styczeń - luty	
Wielka Brytania	233.742	222.224	114.167	128.584
Holandia	46.160	39.925	24.182	25.484
Francja	43.825	36.756	28.959	21.706
Dania	25.544	50.287	38.215	45.187
Belgia/Luksemburg	50.195	37.424	28.590	18.070
Niemcy zachodnie	186.985	146.343	70.041	60.558
Szwecja	114.073	148.426	49.263	59.633
Z. S. R. R.	7.239	5.417	3.874	13.430
Czechosłowacja	12.447	11.642	2.171	7.210
N. R. D.	8.621	14.029	5.067	8.143
Polska	9.484	8.355	3.599	1.000
Afryka ogółem	20.615	25.662	26.796	28.503
Ameryka Północna	137.478	138.669	70.158	68.521
w tym:				
Kanada	31.278	42.582	1.638	1.896
U. S. A.	106.200	96.087	68.417	64.719
Ameryka Środkowa	18.325	20.542	8.553	9.127
Ameryka Południowa	61.810	29.628	16.003	30.397
A z j a	28.105	35.511	35.782	22.022
Oceania	9.160	3.250	7.080	14.849

Jak wynika z powyższego zestawienia, najważniejszymi partnerami Norwegii w okresie dwóch pierwszych miesięcy bieżącego roku były nadal Wielka Brytania /z obrotami w wysokości 350.808 tys.koron/, Szwecja /z obrotami 208.059 tys.koron/, Niemcy zachodnie /z obrotami 206.901 tys.koron/ oraz USA /z obrotami 160.806 tys.koron/. Na uwagę zasługuje wzrost obrotów ze Szwecją i skurczenie się dostaw z Niemiec zachodnich.

Największym partnerem handlowym Norwegii wśród krajów obozu pokoju była Niemiecka Republika Demokratyczna, z którą obroty wyniosły 22.172 tys.koron w porównaniu z 13.688 tys.koron w okresie styczeń-luty 1953 r., przy czym wzrost nastąpił zarówno po stronie importu, jak i eksportu. Na drugim miejscu znajdowała się Czechosłowacja. Wzrost obrotów czesko-norweskich spowodowany był zarówno zwiększeniem importu norweskiego /o 6,5%/, jak i ponad trzykrotnym zwiększeniem eksportu. Obroty norwesko-radzieckie wzrosły

z 11.113 tys.koron do 18.847 tys.koron. Import ze Związku Radzieckiego spadł w okresie sprawozdawczym o 25,2%, zaś eksport do ZSRR wzrósł czterokrotnie.

Pismo "Wirtschaftliche Mitteilungen" opublikowało dane dotyczące norweskiego programu handlu zagranicznego na rok bieżący. Przewiduje się, że import spadnie do 5.300 mln, czyli o 9% w porównaniu z 1953 r. Spadek importu maszyn i pojazdów mechanicznych wyniesie 95 mln kr., a spadek importu wyrobów gotowych - 25 mln kr. /w tym odzieży - 20 mln kr./. Znacznie ograniczony ma być poza tym przywóz owoców południowych.

Przewidywany wzrost eksportu w porównaniu z 1953 r. ma wynieść 250 mln kr., tj. 6-7%. Oczekuje się, że wpływy z połowów ryb wzrosną i wyniosą ca 110 mln kr. Poza tym wzrosnąć mają do 60 mln kr. wpływy eksportowe z przemysłu drzewnego oraz do 40 mln koron wpływy z produkcji rozbudowywanej obecnie huty aluminium w Sunndalsora. Po raz pierwszy przewidziany jest w "planie" eksport norweskiej przędzy ze sztucznej wełny. Wspomnieć tu należy, iż po eksporcie próbnej partii 200 t. w 1953 r., zamierza się wyprodukować w 1954 r. 1.500 t., z czego 1.150 t. ma być wyeksportowanych. Przewiduje się poza tym zwiększenie ogólnego eksportu do Argentyny i Brazylii oraz ożywienie obrotów ze Związkiem Radzieckim, który wykazuje zainteresowanie dla dostaw szeregu artykułów /między innymi: ryby i tłuszcze rybne/.

Na podstawie kontraktów zawartych w 1951 i 1952 r. import statków w 1954 r. szacowany jest na 1.400 mln.kr. Stanowi to w historii Norwegii rekordowe cyfry, które muszą silnie obciążyć bilans płatniczy. Finansowanie tego importu ma być częściowo dokonane w drodze zaciągnięcia prywatnych pożyczek w wysokości 500 mln kr.

Przewidywania co do wpływów z frachtów są niepewne. Zakłada się, że w 1954 r. - pomimo zwiększenia tonażu - wpływy te nie wykażą wzrostu i wyniosą 1.500 mln koron.

F i n a n s e

W kwietniu Norwegia wykazała w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej deficyt w wysokości \$ 4,8 mln w porównaniu z \$ 3,9 mln w marcu. Na koniec kwietnia skumulowane saldo płatnicze Norwegii ponad jej kwotę początkową było ujemne i wyniosło \$ 122,3 mln, z czego \$ 33,2 mln należało pokryć złotem, a \$ 89,2 mln w drodze kredytu.

Według danych ONZ rezerwy złota i dewiz Banku Norwegii pozostawały w okresie styczeń-luty 1954 na następującym poziomie /w mln dolarów/:

Tabela nr 3

	<u>1953</u>		<u>1954</u>	
	<u>styczeń - luty</u>		<u>styczeń - luty</u>	
złoto	55,1	55,1	48,3	46,5
dewizy	92,5	91,7	87,8	81,6
Razem:	147,6	146,8	136,1	128,1

Wynika stąd, iż zarówno rezerwy złota, jak i dewiz wykazały spadek. Powodem tego jest ciężka sytuacja płatnicza kraju. Według danych Centralnego Biura Statystycznego, Norwegia wykazała za I kwartał b.r. deficyt bilansu płatniczego w wysokości 311 mln koron. Deficyt handlowy wyniósł w tym samym czasie 432 mln koron, co wskazywałoby na pewną nadwyżkę w bilansie usług i procentów. Jednakże główną pozycją tego bilansu, jaką są dla Norwegii wpływy z frachtów, wykazała spadek o 30 mln koron. Warto tu zaznaczyć, że podczas gdy wpływy z eksportu statków wyniosły zaledwie 16 mln koron, to na import statków wydano 334 mln koron. Pismo "Verdens Gang" stwierdza, że o ile w ciągu następnych kwartałów bieżącego roku bilans płatniczy będzie się kształtował równie niepomyślnie, to roczny deficyt przekroczy 1.100 mln koron, czyli będzie o 300 mln koron wyższy, niż rząd spodziewał się na początku roku.

Dyrektor Banku Norweskiego, na odbytym w lutym bieżącego roku dorocznym zebraniu, określił sytuację płatniczą Norwegii jako "poważną". Wzrastające kredyty, jakie otrzymuje Norwegia w Europejskiej Unii Płatniczej, oznaczają tylko przesunięcie zapłaty długów na później. Dalsze utrzymywanie oraz wzrost dłużniczego salda wobec EPU stwarza niebezpieczeństwo nacisku krajów wierzycielskich na norweską wewnętrzną politykę gospodarczą, a także - być może - konieczność ewentualnej zmiany warunków płatności na rzecz Unii. Aby nie dopuścić do zwiększenia się tych trudności, dyrektor Banku zalecił stosowanie restrykcji kredytowych dla zmniejszenia tempa inwestycji oraz powrót do systemu ruchomej stopy dyskontowej. W ten sposób przez zastosowanie tego typowego dla kapitalistycznej polityki finansowej zabiegu, miałyby się osiągnąć poprawę sytuacji wewnętrznej, która pozostaje pod znakiem silnych tendencji inflacyjnych.

Z oświadczenia norweskiego ministra handlu, złożonego z okazji debaty budżetowej w Stortingu /patrz nr 10/141 "WHZ"/ wynika, iż rząd norweski opracowuje tzw. "plan aktywizacji", zmierzający do ożywienia koniunktury wewnętrznej. W ramach tego "planu" podjęte miałyby być środki, mające na celu zwiększenie eksportu. Jak stwierdza "Neue Zürcher Zeitung" - chodzi tu przede wszystkim o transakcje kompensacyjne z krajami demokratycznymi.

P r o d u k c j a

Wskaźnik norweskiej produkcji przemysłowej wyniósł w styczniu bieżącego roku /1949 = 100/ 131 punktów wobec 125 w grudniu i 118 w styczniu ubiegłego roku. Kształtowanie się wskaźników produkcji poszczególnych gałęzi przemysłowych /1949 = 100/ w styczniu bieżącego roku w porównaniu z grudniem i styczniem ubiegłego roku ilustruje poniższe zestawienie:

	1953		1954
	styczeń	grudzień	styczeń
górnictwo	142	141	141
żywność, napoje, tytoń itp.	86	97	86
przemysł włókienniczy	111	103	113
konfekcja	123	124	123
obuwie	101	104	118
drewno i meble	100	120	105
przemysł papierniczy	107	118	119
w tym:			
masa papiernicza	112	132	130
przemysł chemiczny	123	114	186
przemysł elektrotech- niczny	162	187	192
przemysł żelazny i stalowy	130	131	145
gaz i elektryczność	127	143	156
przemysły eksportowe	118	133	148
przemysły krajowe	118	122	125

Jak wynika z powyższego zestawienia, w styczniu bieżącego roku nastąpił pewien wzrost ogólnego wskaźnika norweskiej produkcji przemysłowej. Stwierdzić należy, że stało się to przede wszystkim na skutek zwiększenia produkcji w przemyśle chemicznym, żelaznym i stalowym, czyli w gałęziach związanych bezpośrednio lub pośrednio z przemysłem zbrojeniowym. Natomiast gałęzie produkujące na cele konsumpcyjne /żywność, tytoń, napoje itp./ wykazały spadek. Spowodowane to zostało przestawieniem przemysłu norweskiego na tory wojenne. Do wzrostu produkcji w niektórych gałęziach przemysłowych przyczyniają się inwestycje kapitałów zagranicznych, w szczególności amerykańskich. Np. pismo "Friheten" doniosło niedawno, iż Amerykanie zaoferowali 1 mln dolarów w celu przeprowadzenia prac badawczych i próbnej eksploatacji złóż rudy manganu. Pismo przypuszcza, iż Amerykanie zwrócą się do władz norweskich o koncesję na eksploatację wspomnianych złóż.

Rządowy program na rok bieżący przewiduje wzrost produkcji towarów eksportowych oraz tych towarów, które dotychczas były sprowadzane z zagranicy. W tym celu jednakże niezbędnym jest znaczny import kapitałów zagranicznych.

Stopa życiowa

Według danych OEEC wskaźnik cen hurtowych i detalicznych kształtował się w ciągu dwóch pierwszych miesięcy bieżącego roku następująco /1950 = 100/:

	<u>c e n y h u r t o w e</u>				<u>c e n y</u> <u>detaliczne</u>	
	wskaźnik surowce i wyroby artykuły ogólny	półfabry- gotowe rolnicze	katy		wskaźnik żyw- ogólny	ność

<u>1953</u>						
styczeń	133	142	122	124	128	134
luty	132	140	122	121	128	134
<u>1954</u>						
styczeń	132	136	122	130	130	138
luty	133	136	123	132	...	...

/j/

Zróżła:

Biki 55, 52/53
Wirtschaftliche Mitteilungen 11
Monthly Bulletin of Statistics, kwiecień
Neue Zürcher Zeitung 58
Raðon, Gælu 9.4.
OEEC Statistical Bulletins, kwiecień
Norweska statystyka oficjalna.

ZAMORSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

ARGENTYNA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty handlu zagranicznego Argentyny w 1953 r. kształtowały się pod znakiem znacznego spadku importu w porównaniu z 1952 r. /skutkiem stosowanych przez rząd drastycznych ograniczeń w przywozie/ przy jednoczesnym wzroście eksportu. W konsekwencji obroty w 1953 r. zamknęły się saldem dodatnim w porównaniu z deficytem w roku poprzednim.

Kształtowanie się eksportu i importu Argentyny w 1953 r. na tle porównawczym czterech poprzednich lat ilustrują poniższe dane /wg "The Review of the River Plate"/:
Tabela nr 1.

Rok	Eksport /w tys. ton/	Import	Eksport	Import / w mln peso /	Saldo
1949	5.943,2	12.161,9	3.718,9	4.641,7	- 922,8
1950	7.474,0	10.752,3	5.427,3	4.821,1	+ 606,2
1951	5.782,1	12.052,1	6.710,9	10.491,7	-3.780,8
1952	3.038,3	11.094,5	4.392,0	8.361,2	-3.969,2
1953	7.141,5	9.058,0	7.106,7	5.655,4	+1.451,3

Jak widać z powyższego zestawienia eksport w 1953 r. pod względem wartości wzrósł o 38,2% w porównaniu z 1952 r. Jednocześnie import w 1953 r. wykazywał wartościowy spadek o 32,2%. Obroty handlowe zamknęły się w roku ubiegłym saldem dodatnim w wysokości 1.451,3 mln peso wobec deficytu 3.969,2 mln peso w 1952 r.

Strukturę towarową eksportu Argentyny /według głównych grup towarowych/ w 1953 r. w porównaniu z latami poprzednimi ilustrują poniższe dane:

Tabela nr 2a

Eksport: w tys. ton metrycznych

Rok	Żywiec	Mięso	Skóry	Wełna	Produkty mleczar- skie	Odpadki paszo- we	Zboża i sianok liniane	Przetwor- zona i produkty uboczne	Inne roślinne produkty rolnicze
1948	175,2	908,5	174,7	181,8	58,5	262,7	5.688,8	443,5	988,4
1949	52,5	497,0	201,2	96,4	34,4	182,2	3.610,6	275,8	823,4
1950	76,1	345,8	239,8	142,1	43,4	234,8	4.365,9	254,5	1.485,0
1951	74,7	293,6	128,8	99,7	28,7	168,2	3.503,6	219,3	985,0
1952	57,9	235,7	162,9	296,1	25,3	122,0	1.118,4	55,3	928,6
1953	39,0	264,8	146,0	194,6	59,1	125,7	4.693,4	388,2	1.047,6

Rok	Artykuły leśne	Kopaliny	Ryby i dziurym	Kółna wyruby przemysłowe	Ogółem
1948	143,9	44,9	0,8	87,77	8.759,4
1949	202,2	22,3	0,6	43,5	5.943,2
1950	215,1	26,4	0,7	44,4	7.474,0
1951	223,8	43,8	0,8	50,1	5.782,1
1952	167,1	25,5	0,5	33,1	3.838,3
1953	173,4	14,8	0,4	33,9	7.141,5

Tabela nr 2b

Eksport: w mln peso

Rok	Żywiec	Mięso	Skóry	Wełna	Produkty mleczar- skie	Odpadki paszo- we	Zboża i sianok liniane	Przetwor- zona i produkty uboczne	Inne roślinne produkty rolnicze
1948	204,8	662,0	419,6	413,4	167,2	273,2	2.566,1	97,2	882,0
1949	59,8	749,1	482,1	348,8	74,9	162,5	1.234,8	41,8	396,8
1950	91,6	592,7	690,0	672,9	162,7	283,5	1.162,9	90,5	1.088,4
1951	202,7	1.012,0	561,0	912,3	166,3	287,8	1.538,1	65,9	1.483,2
1952	97,2	884,5	414,6	719,0	110,0	195,1	592,8	19,1	873,4
1953	61,8	1.275,8	389,4	1.138,4	289,5	228,0	1.888,7	203,1	1.116,4

Rok	Artykuły leśne	Kopaliny	Ryby i dziurym	Kółna wyruby przemysłowe	Ogółem
1948	100,7	20,2	0,1	117,2	5.541,8
1949	86,6	4,4	4,8	72,4	3.718,9
1950	229,2	12,7	6,1	154,1	5.427,3
1951	319,9	18,8	6,8	234,6	6.720,9
1952	315,9	19,9	1,0	149,4	4.392,0
1953	395,3	37,9	3,9	181,4	7.106,7

W roku ubiegłym nastąpił wzrost wartości eksportu niemal wszystkich grup towarów. Szczególnie poważnie zwiększył się wywóz zbóż i siemienia lnianego, mięsa, wełny oraz innych roślinnych produktów rolniczych. Spadek wykazał jedynie eksport żywcia i skór.

Struktura towarowa importu Argentyny /według głównych grup towarowych/ w 1953 r. w porównaniu z poprzednimi latami przedstawiała się następująco:

Tabela nr 3a

Import: w tys. ton metrycznych

Rok	Zywność	Tytał i wyraby	Wapoje	Tekstylia i wyraby	Chemi- kałin	Papier i tekstura	Wadulac	Żelazo i wyraby
1948	383,8	10,9	3,9	135,3	268,5	218,8	932,9	1.027,6
1949	239,0	7,9	5,0	131,3	174,3	212,7	868,8	969,7
1950	178,5	3,9	6,2	96,4	220,4	195,8	826,9	1.039,9
1951	205,7	2,7	2,3	123,8	336,5	196,5	1.062,6	1.031,9
1952	421,9	0,2	0,5	39,0	201,5	162,4	638,6	578,8
1953	222,7	0,1	0,4	112,5	124,1	34,2	318,0	368,9

Rok	Maszyny i pojazdy mechaniczne	Metale i wyraby	Kamień szkło itd.	Paliva i oleje samoch.	Kamerek i wyraby	Różne	Ogółem
1948	611,8	183,8	3.346,5	7.008,1	9,9	192,0	14.332,6
1949	313,3	109,8	3.185,0	5.702,6	10,5	212,1	12.161,9
1950	269,1	140,7	800,0	6.728,3	20,7	225,9	10.752,3
1951	180,9	191,1	575,1	7.945,3	26,8	171,0	12.052,1
1952	157,4	111,1	620,4	8.061,2	16,8	84,9	11.004,5
1953	170,0	76,4	65,3	7.274,1	22,0	68,5	9.098,0

Tabela nr 3b

Import: w mln peso

Rok	Zywność	Tytał i wyraby	Wapoje	Tekstylia i wyraby	Chemi- kałin	Papier i tekstura	Wadulac	Żelazo i wyraby
1948	259,8	44,1	11,9	687,6	357,1	204,6	314,6	840,1
1949	148,4	26,1	7,3	866,3	280,5	210,1	309,0	756,3
1950	276,9	23,6	17,1	566,6	320,0	179,3	372,8	737,5
1951	489,6	24,7	27,77	1.064,3	856,9	424,8	883,8	1.604,7
1952	545,5	2,3	4,6	826,0	444,6	479,6	730,9	1.126,8
1953	535,7	1,1	3,9	516,5	318,1	81,1	394,6	498,4

R o k	Maszyny i pojazdy mechaniczne	Metale i wyroby	Kamień szkło itd.	Paliwa i oleje smarowe	Kauczuk i wyroby	Kafar	O g ó ł o n
1948	1.886,6	315,1	174,7	692,8	49,8	430,9	6.189,7
1949	998,6	177,2	138,7	489,5	24,3	297,3	4.541,7
1950	966,9	279,5	133,6	593,5	63,7	290,2	4.821,1
1951	1.922,0	680,5	301,8	1.095,2	242,2	873,6	10.491,7
1952	1.461,4	429,3	311,1	1.267,5	169,3	582,4	8.361,2
1953	1.478,7	293,6	91,7	987,3	106,5	308,5	5.695,4

Spadek wartości importu objął wszystkie grupy towarowe z wyjątkiem maszyn i pojazdów mechanicznych. Bardzo poważny spadek importu wykazały takie towary o podstawowym znaczeniu gospodarczym jak paliwa i oleje smarowe /do 987,3 mln peso wobec 1.267,5 mln peso w 1952 r./, żelazo i wyroby /do 498,4 mln peso wobec 1.126,8 mln peso/, inne metale i wyroby /do 293,6 mln peso wobec 429,3 mln peso/ oraz papier i tekstura /do 60,1 mln peso wobec 479,6 mln peso/, chemikalia, surowce i wyroby tekstylne, budulec itd. Nieznaczny wzrost - do 1.478,7 mln peso wobec 1.461,4 mln peso w 1952 r. - nastąpił jedynie przy imporcie maszyn i pojazdów mechanicznych.

Interesujące są dane o imporcie węgla i koksu do Argentyny na przestrzeni ostatnich 3 lat /według "The Review of the River Plate"/ - w tonach długich:

Tabela nr 4

R o k	węgiel	koks	antracyt	Ogółem
1951	2.087.430	46.761	43.654	2.177.845
1952	1.630.552	39.429	33.690	1.703.671
1953	1.192.136	42.353	37.794	1.272.283

Dostawcami węgla /łącznie z koksem i antracytem/ do Argentyny w 1953 r. w porównaniu z dwoma poprzednimi latami były następujące państwa /w tonach długich/:

Tabela nr 5

	1951 r.	1952 r.	1953 r.
Wielka Brytania	417.217	411.225	567.604
Stany Zjednoczone	1.332.957	1.098.493	508.785
Polska	118.505	125.354	147.755
Francja	123.808	-	-
Holandia	51.509	4.084	3.493
Belgia	5.906	-	18
Chile	51.233	18.208	-

x/ tona długa = 1.016 kg

Afryka Południowa	24.543	12.617	6.834
Peru	43.654	33.690	37.794

Ogółem	2.169.332	1.703.671	1.272.283
--------	-----------	-----------	-----------

Cyfry powyższe wskazują na poważną pozycję Polski jako dostawcy węgla do Argentyny. W roku ubiegłym, podobnie jak i w 1952 r., Polska zajmowała trzecie miejsce w rzędzie eksporterów węgla do tego kraju, przy czym należy podkreślić wzrost wywozu z roku na rok. Na szczególną uwagę zasługuje ogromny spadek eksportu węgla z USA do Argentyny w 1953 r. /spadek ten wyniósł 50% w porównaniu z 1952 r./ skutkiem czego kraj ten zszedł na drugie miejsce po Wielkiej Brytanii.

Według danych "Daily Freight Register", w I kwartale 1954 r. Argentyna zaimportowała ogółem 369.247 ton metrycznych węgla /łącznie z koksem/ w porównaniu z 102.594 ton w analogicznym okresie 1953 r. Wielka Brytania dostarczyła 197.581 ton, zajmując pierwsze miejsce. Na drugim miejscu znalazła się Polska przy eksporcie 97.577 ton, wyprzedzając Stany Zjednoczone /41.687 ton/. Dostawy ze Związku Radzieckiego wyniosły 18.000 ton.

Kształtowanie się importu węgla do Argentyny w ciągu trzech pierwszych miesięcy bieżącego roku w porównaniu z analogicznymi miesiącami 1953 r. obrazują poniższe dane /w tonach metrycznych/:

Tabela nr 6

	1954 r.	1953 r.
styczeń	130.184	25.803
luty	88.228	30.448
marzec	150.835	46.343

Struktura geograficzna eksportu i importu Argentyny w 1953 r. w porównaniu z dwoma poprzednimi latami przedstawiała się następująco /w mln peso 1//:

Tabela nr 7

Rok	Wielka Brytania i pozostałe kraje strefy sterling.	Kraje zach. Kraje zach. Europy	Szwajc. Szwajc. Szwajc.	Kraje zach. Kraje zach. Europy	USA	Brazylia	Kraje Ameryki Połudn.	Inne kraje Ameryki	Pozostałe kraje	Ogółem
E K S P O R T										
1951 ...	1.262	2.018	93	372	943	534	343	850	239	5.889
1952 ...	975	1.213	92	323	807	146	288	44	59	3.547
1953 ...	1.365	1.496	120	284	906	864	327	72	306	5.739
I M P O R T										
1951 ...	1.263	2.114	120	480	1.381	567	365	522	406	7.208
1952 ...	615	1.712	116	536	1.149	570	451	670	180	5.979
1953 ...	881	1.069	62	170	617	446	392	580	91	4.308

1) po kursie 500 peso = \$ 100

2) włączono tu również Austrię, Finlandię i Jugosławię

3) łącznie z Peru bez Brazylii

4) według oceny Banku Centralnego.

W roku ubiegłym eksport do Wielkiej Brytanii i pozostałych krajów obszaru szterlingowego wyniósł 1.865 mln peso a import - 881 mln peso - stanowiąc odpowiednio 23,8% i 20,5% wartości ogólnego eksportu i importu Argentyny. Wskazuje to na wzrost udziału obszaru szterlingowego w obrotach z Argentyną, gdyż w 1952 r. po stronie eksportu udział ten wyniósł 16,2% a po stronie importu - 10,3%. Eksport do krajów Europy kontynentalnej stanowił w 1953 r. tylko 33,1% ogólnego wywozu Argentyny wobec 45,9% w 1952 r. i 42,2% w 1951 r. Udział eksportu do USA spadł do 15,8% w 1953 r. wobec 22,7% w 1952 r. Jednocześnie wywóz do innych krajów Ameryki, którego udział w 1952 r. wynosił 13,5% wzrósł w 1952 r. do 22%.

Po stronie importu udział przywozu z USA spadł w 1953 r. do 14,3% wobec 19,2% w 1952 r. Jednocześnie wzrósł w roku ubiegłym udział przywozu z innych krajów Ameryki /poza USA/ wynosząc 32,9% w 1953 r. wobec 28,3% w 1952 r.

Fragmentaryczne dane o handlu zagranicznym Argentyny w pierwszych miesiącach bieżącego roku dają następujący obraz eksportu głównych produktów w okresie styczeń - luty 1954 r.

Tabela nr 8a

Kategorie	Perzenna	Kukurydza	Żyto	Owies	Jęczmień	Włókna	Konserwy
	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony
W. Brytania	42.861	23.436	1.745	-	19.119	2.296	18
Stany Zjednoczone	-	-	-	25.568	-	-	7.459
Francja	-	36.058	-	-	1.190	-	29
Belgia	37.986	28.841	71.809	26.096	45.672	1.219	39
Włochy	580	9.150	68.861	5.368	690	-	35
Hiszpania	64.757	16.522	52.682	63.838	52.966	690	14
Niemcy zachodnie	114.824	81.382	48.182	11.765	-	-	52
Norwegia	-	5.100	-	-	-	-	-
Szwecja	-	-	-	-	-	-	7
Szwajcaria	13.984	2.810	565	14.166	12.618	-	-
Inne kraje Europy	5.475	8.315	68.288	11.490	10.750	9.274	1
Brazylia	94.628	-	-	140	140	-	-
Inne kraje	-	-	-	-	-	-	-
Ameryki Połudn.	22.529	-	-	-	-	-	6
Inne kraje	27.528	780	-	-	-	-	646
O g 6 1 o g							
styczeń-luty 54 r.	424.272	212.374	303.772	158.391	144.957	13.439	8.386
O g 6 1 o g							
styczeń-luty 53 r.	92.338	146.743	6.835	3.669	42.535	3.900	19.548

x/ dane prowizoryczne

Tabela nr 8b

Nabywcy	Skóry cielę- ce	Skóry wołowe suszone	Skóry wołowe solone	Skóry kół- skie	Skóry owcze	Masło	W o l o s a		Drożd- żka	Wole- wino- mrożo- ne	Wole- wino- chłod- zone	Włoso- jag- nięce
	szt.	szt.	szt.	szt.	tony		potna	prana				
							t o n y		t o n y	quarters ¹⁾	quarters ¹⁾	tusze
W. Brytania	11.505	25.492	124.834	-	124	2.241	558	190	1.030	397.905	50.584	265.702
Stany Zjedn.	-	-	-	-	57	7	7.869	1.430	2	-	-	-
Francja	800	-	-	-	-	3	409	29	-	-	-	-
Belgia	4.500	500	35.920	-	4	-	279	40	205	-	-	-
Włochy	17.742	45.476	22.145	989	292	130	421	3	-	-	-	-
Holandia	25.630	2.008	249.442	1.960	81	-	198	17	-	-	-	-
Niemcy zach.	26.243	25.582	181.975	-	-	-	538	16	-	-	-	-
Norwegia	-	-	13.625	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Szwecja	500	-	46.235	1.250	34	-	5	-	51	-	-	4.750
Hiszpania ...	-	5.000	15.360	-	-	-	395	15	-	-	-	-
Szwajcaria ..	-	-	1.540	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne kraje												
Europy	28.900	600	199.042	-	12	912	41	55	-	-	-	-
Brazylia	-	-	-	-	-	-	121	20	-	-	-	-
Inne kraje												
Ameryki Poł.	250	500	20.877	1.600	-	2.021	76	87	152	-	-	25.649
Inne kraje .	-	7.296	27.132	11.500	-	54	1.464	23	1.193	7.164	-	-
O g 6 1 e m												
styczeń-luty												
1954 r.	116.070	112.454	937.531	17.299	612	5.368	11.574	1.915	2.633	405.070	50.584	269.102
O g 6 1 e m												
styczeń-luty												
1953 r.	276.638	123.888	1.158.945	34.298	4.638	193	32.375	6.942	365	466.968	2.152	307.665
1) Cwielci												

Z podanych zestawień wynika, że w okresie styczeń-luty 1954r. w porównaniu z analogicznym okresem 1953 r. wzrósł znacznie eksport pszenicy, żyta, owsa, jęczmienia, kukurydzy, oraz makuchów. Poważnie natomiast spadł w omawianym okresie eksport konserw mięsnych, skór cielęcych, skór wołowych solonych, skór owczych oraz wełny - zarówno potnej jak i pranej. Głównymi odbiorcami produktów argentyńskich były kraje Europy kontynentalnej oraz Wielka Brytania. Ta ostatnia była nabywcą całości eksportu argentyńskiej wołowiny chłodzonej niemal całej ilości wołowiny mrożonej, oraz mięsa jagnięcego. Z krajów nieuropejskich poważnym odbiorcą pszenicy była Brazylia; Stany Zjednoczone były głównym odbiorcą, wełny potnej i owsa.

Jak informuje agencja Reutersa, na początku maja b.r., rząd Argentyny pozwolił stowarzyszeniu kooperatyw rolniczych sprzedawać zagranicę do 30% krajowej produkcji mięsa i ziarna. Eksport ten dotychczas przeprowadzony był wyłącznie przez IAPI.

Stowarzyszenie reprezentuje 221 Kooperatyw i 92.000 indywidualnych dostawców. Cytowane agencja informuje dalej, że prezes powyższego stowarzyszenia miał wyjechać 7 maja b.r. do Europy, aby nawiązać kontakty z kooperatywami w Hiszpanii, Holandii, Wielkiej Brytanii, krajach skandynawskich, NRD, Niemczech zachodnich i we Włoszech.

Argentyński Bank Centralny zapowiedział, że w ramach programu importowego na 1954 r. będzie ponownie przydzielał dewizy na szereg surowców i wyrobów gotowych. Jak informuje "Neue Zürcher Zeitung", chodzi tu o materiały niezbędne dla rozwoju przemysłu, głównie o części wymienne dla maszyn przemysłowych, następnie o środki transportowe i artykuły dla ochrony zdrowia publicznego, jak również o towary służące dla zaspokojenia ogólnych potrzeb gospodarczych i rozwoju kultury.

Komunikat Banku Centralnego ustalił pierwszą transzę nowych przydziałów na ca 350 mln peso /według urzędowego kursu importowego dewiz - 7,50 pesos za dolara, wynosi to \$ 46,6 mln/. Ogółem w miesiącach kwietniu i maju miało być przydzielone na cele importowe 3,5 mld pesos. Następne przydziały w ramach tego rocznego programu mają nastąpić w połowie roku /3,5 mld pesos/ oraz w miesiącach wrzesień-październik 1954 r. /również 3,5 mld peso/. Bank Centralny wymienia następujące kraje, na import, z których miał przydzielić dewizy w pierwszej transzy 350 mln pesos: Włochy, kraje strefy szterlingowej, Japonia, Brazylia, Francja, Austria, Finlandia, Dania, Szwajcaria, Hiszpania, Portugalia, Holandia i Szwecja.

Argentyna przejawia coraz większą akcję w kierunku rozszerzenia wymiany handlowej z krajami obozu pokoju wbrew narzuconej przez Waszyngton polityce embargo. Według informacji "Neue Zürcher Zeitung", w początkach maja b.r. trwały w Buenos Aires rokowania argentyńskiego monopolu państwowego IAPI z misją handlową Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Jednocześnie oczekiwano w stolicy Argentyny przybycia misji z Chin Ludowych, która została zaproszona przez argentyńską "Komisję dla popierania rozwoju handlu zagranicznego" /z krajami obozu pokoju/. Sekretarz generalny tej komisji Mieces, który przebywał kilka miesięcy w Europie /przeważnie we Wschodnim Berlinie/ - przeprowadził pertraktacje zarówno z rządem NRD, jak również z poselstwem Chin Ludowych w Niemieckiej Republice Demokratycznej w sprawie wysłania tej misji.

Argentyńskie Ministerstwo Handlu Zagranicznego, któremu podlega IAPI, komunikuje również o zawarciu umowy kompensacyjnej z Węgrami na ogólną sumę \$ 8,25 mln, z czego \$ 3,5 mln przypada na argentyńskie dostawy pszenicy, kukurydzy, oleju lnianego i skór, a \$ 4,75 mln na dostawy węgierskie, które obejmą: maszyny i części wymienne do nich, obrabiarki, rury stalowe, aluminium i elektrody. Nadwyżka dostaw węgierskich ma pójść na częściowe pokrycie węgierskiego długu handlowego wobec Argentyny, który wynosi zgodnie z komunikatem argentyńskiego Banku Centralnego z dnia 31 grudnia 1953 r. - 45,6 mln peso /\$ 9,12 mln/.

Pismo "Secofi" w oparciu o londyński "Metal Bulletin" donosi, iż według krążących pogłosek rząd argentyński zamierza zakupić w krajach Ameryki Południowej metale i minerały dla Związku Radzieckiego. Cytowane pismo informuje, że przedmiotem zakupu miałyby być ca 50.000 ton miedzi chilijskiej. Jak wiadomo

w Chile nagromadziły się znaczne zapasy miedzi nie znajdującej zbytu, a mimo to rząd tego kraju odmawia sprzedaży do Związku Radzieckiego, obawiając się kroków odwetowych ze strony USA.

F i n a n s e

Według rocznego sprawozdania Banku Centralnego Argentyny, argentyński bilans płatniczy poprawił się znacznie w 1953 r. w porównaniu z 1952 r. W 1953 r. bilans płatniczy wykazywał saldo dodatnie w wysokości 1.771 mln peso, wobec deficytu 1.890 mln peso w 1952 r.

Ponad 70% /1.287 mln peso/ tej nadwyżki stanowią salda bilateralnych umów clearingowych, a pozostałe 484 mln otrzymano w rezultacie rozliczeń wolno-dewizowych z innymi krajami. Sprawozdanie podkreśla, że dodatnie saldo bilansu płatniczego nastąpiło głównie skutkiem drastycznego ograniczenia importu, który spadł z 10.492 mln peso w 1951 r. do 8.361 mln peso w 1952 r. i do 5.655 mln peso w 1953 r. W rezultacie pomyślnego kształtowania się bilansu płatniczego rezerwy złota i walut Banku Centralnego Argentyny wzrosły z 772 mln peso we wrześniu 1952 r. do 3.085 mln peso na koniec grudnia 1953 r.

Rezerwy złota Banku Centralnego Argentyny osiągnęły 28 lutego 1954 r. wartość 1.623,4 mln peso w porównaniu z 1.116,4 mln peso przed rokiem, a rezerwy walut zagranicznych wyniosły w tym czasie 2.431,6 mln peso wobec 1.760 mln peso na dzień 28 lutego 1953 r.

Ilość pieniądza rozporządzalnego w Argentynie wykazała w 1953 r. wzrost o 8.770 mln peso w porównaniu ze wzrostem o 3.875 mln peso w 1952 r. Główną przyczyną wzrostu ilości pieniądza na rynku krajowym w 1953 r. były zakupy dokonywane przez IAPI. Łączna ilość pieniądza znajdującego się w obrocie wyniosła przy końcu 1953 r. ca 44.600 mln peso w porównaniu z ca 35.800 peso przy końcu 1952 r. - co oznacza wzrost o 24% i była ponad dwukrotnie wyższa niż w 1949 r.

P r o d u k c j a

Bank Centralny Argentyny w swym rocznym sprawozdaniu podał pierwszą oficjalną ocenę zbiorów w sezonie żniwnym 1953/54 r. Według tych danych w 1953/54 r. zbiory pszenicy wyniosły 6 mln ton, wykazując tym samym spadek o 20% w porównaniu z sezonem 1952/53 r. kiedy to osiągnęły wyjątkowo wysoki poziom 7.633.700 ton. Produkcja siemienia lnianego, wbrew poprzednim wyższym przewidywaniom, osiągnęła tylko 347.600 ton wobec 584.300 ton w 1952/53 r. Równocześnie zbiory trzech innych głównych zbóż: owsa, jęczmienia i żyta w 1953/54 r. wykazały spadek łącznie do 2.413.800 ton w porównaniu z 3.778.600 ton w 1952/53 r. Produkcję tych trzech zbóż ilustruje poniższe zestawienie /w tonach metrycznych/:

Tabela nr 9

	1952/53	1953/54
owies	1.269.300	960.000
jęczmień	1.174.500	829.000
żyto	1.334.800	624.800
Łącznie	3.778.600	2.413.800

Sprawozdanie Banku Centralnego nie podaje wysokości zbiorów kukurydzy, jednakże według oceny "Financial Times" miałyby być one wyższe o ca 60% w porównaniu z poziomem roku poprzedniego, kiedy to osiągnęły 3,55 mln ton. Bank Centralny podaje następnie, że zasiewy kukurydzy w roku bieżącym są nieznacznie mniejsze aniżeli w 1952/53 r. poważnie natomiast skurczył się obszar zasiewu słonecznika /do 586.000 ha wobec 820.000 ha w 1952/53/r./ co może zaostriżyć sytuację na od-cinku zaopatrzenia w oleje jadalne.

W przeglądzie produkcji przemysłowej Argentyny, sprawozdanie Banku Centralnego informuje, że ogólny wskaźnik dla 1953 r. spadł do 138,1 wobec 141,3 w 1952 r. /1943 r. = 100/. Spadek produkcji przemysłowej datuje się od 1951 r., kiedy to osiągnął on najwyższy poziom roczny 150,8.

S t o p a z y c i o w a

Według danych "The Review of the River Plate", wskaźnik kosztów utrzymania przeciętnej rodziny robotniczej w Buenos Aires /obliczany według metod statystyki burżuazyjnej/ wzrósł w marcu 1954 r. do 550,3 wobec 549,2 w lutym /1943 r. = 100/, to znaczy o 0,2%.

Kształtowanie się poszczególnych pozycji wskaźnika kosztów utrzymania przeciętnej rodziny robotniczej w Buenos Aires ilustruje poniższe zestawienie /1943 r. = 100/:

Tabela nr 10

	luty	1954 r. marzec	różnica między marcem a lutym w %
żywność	611,2	613,6	+ 0,4
artykuły gospodarstwa domowego	396,2	387,9	- 2,1
komorne /łącznie z opłatą za org energię elek- tryczną/	203,9	203,9	-
odzież	567,9	569,8	+ 0,3
inne wydatki	937,4	937,4	-
wskaźnik ogólny	549,2	550,3	+ 0,2

Zróżdka:

"The Review of the River Plate" 3177 - 19.III.54
 " " " " " " 3179 - 9.IV.54
 " " " " " " 3178 - 30.III.54
 " " " " " " 3180 - 20.IV.54

Daily Freight Register 17506 - 4.V.54

Reuter - 4.V.54

BIKI - 45, - 15.IV.54

Financial Times 20217 - 22.III.54

" " 20223 - 29.III.54

Neue Zürcher Zeitung 103 - 14.IV.54

" " " 121 - 4.V.54

Secofi 659 - 8.V.54

Agefi - 11.IV.54

B R A Z Y L I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według danych "BIKI", eksport Brazylii w 1953 r. osiągnął 32.047 mln cruzeiro wobec 26.064 mln cr. w 1952 r., a import wyniósł - 25.152 mln cr. w porównaniu z 37.178 mln cr. przed rokiem. Z cyfr powyższych wynika, że ogólne obroty handlowe Brazylii spadły w 1953 r. o 9,6% w porównaniu z 1952 r., przy czym wzrostowi eksportu o 18,7%, towarzyszył spadek importu o 32,4%, spowodowany polityką ograniczeń w przywozie.

Eksport kawy stanowił 85% globalnego eksportu brazylijskiego w 1953 r. Brazylijski eksport kawy wyniósł w 1953 r. ogółem 933,5 tys.ton wartości 20,80 mld cruzeiro w porównaniu z 949,3 tys.ton w 1952 r., 981,5 tys.ton - w 1951 i 890 tys.ton w 1950 r.

Prasa brazylijska informuje, że w ciągu dwóch pierwszych miesięcy 1954 r. nastąpił poważny spadek eksportu szeregu towarów, zwłaszcza kawy. W styczniu 1954 r. Brazylia wyeksportowała 67,5 tys.ton kawy, w lutym - tylko 56,6 tys.ton, podczas gdy średni miesięczny eksport w drugiej połowie 1953 r. wynosił 90 tys.ton.

Według opinii przedstawiciela "Brazylijskiego Instytutu Kawy" Horácio Cintra Leite, należy liczyć się z pogorszeniem możliwości dostaw w najbliższej przyszłości. Stwierdził on, że przy obecnym poziomie eksportu, zapasy znajdujące się w portach wyczerpane zostaną do 30 czerwca 1954 r. Sytuacja ta spowodowana została niepomysłnymi warunkami atmosferycznymi, które w lipcu 1953 r. w poważnym stopniu dotknęły plan-tacje, skutkiem czego ilość kawy przeznaczanej na eksport osiągnęła tylko 14,15 mln worków zamiast przewidywanych 17 mln worków. Przedstawiciel "Brazylijskiego Instytutu Kawy" ocenia, że ilość kawy na eksport ze zbiorów w 1954 r. wyniesie 14 mln worków,

Zgodnie z danymi "Informazioni per il Commercio Estero" z 1953 r. produkcja bawełny wyniosła 388 tys. ton wartości 7.210 mln cruzeiro, a produkcja siemienia bawełnianego osiągnęła 781 tys. ton wartości 817 mln cr. W ciągu pierwszego półroczia bieżącego sezonu bawełnianego, który zaczął się w czerwcu 1953 r. wyeksportowano bawełny i siemienia bawełnianego za 564 mln cr. wobec 379 mln cr. przed rokiem. Głównymi odbiorcami bawełny w tym okresie były: Wielka Brytania, Japonia i Niemcy zachodnie. Pismo "Agefi" doniosło w początkach marca b.r. o znacznym spadku zapasów bawełny znajdujących się w posiadaniu Banku Brazylii. O ile w maju 1953 r. zapasy bawełny zakupione swego czasu przez brazylijski rząd federalny wynosiły 350 tys. ton, to na początku marca b.r. Bank Brazylii dysponował zaledwie ilością 58 tys. ton ze zbiorów 1952 r. oraz 22 tys. ton ze zbiorów zeszłorocznych. W okresie pomiędzy 1 i 11 lutego sprzedano aż 26 tys. ton z tych zapasów. Zdaniem cytowanego pisma do poprawy tej sytuacji przyczynił się wzrastający popyt na surowiec ze strony przemysłu krajowego oraz to, że amerykańska polityka bawełniana spowodowała pewien brak niższych gatunków na rynku światowym, które właśnie stanowią gros zapasów Banku Brazylii. Fakt ten zdaniem "Agefi" tłumaczy sprzedaż bawełny brazylijskiej do Japonii i Niemiec zachodnich.

Według danych "Biki" głównymi kontrahentami Brazylii w 1953 r. w porównaniu z 1952 r. były następujące kraje /w mln cruzeiro/:

Tabela nr 1

	I m p o r t		E k s p o r t	
	1952 r.	1953 r.	1952r.	1953 r.
U.S.A.	15.483	6.954	13.439	15.315
Niemcy zachodnie	3.449	2.050	1.470	3.081
Francja	1.444	2.239	1.479	1.756
Wielka Brytania	3.179	936	709	1.603
Argentyna	702	3.479	1.769	1.568
Szwecja	1.168	1.079	1.161	1.083
Japonia	...	...	...	1.008
Włochy	729	...	606	936
Holandia	868	...	737	809
Dania	...	547	...	545
Wenezuela	...	1.755	...	...
Kanada	912	771	421	...

Głównym kontrahentem Brazylii w 1953 r. /podobnie jak i w 1952 r. /były Stany Zjednoczone. Podkreślić jednak należy poważny spadek eksportu amerykańskiego do Brazylii, który w 1953 r. wyniósł tylko 6.954 mln cr. w porównaniu z 15.483 mln w 1952 r. Towarzyszył temu wzrost importu amerykańskiego z Brazylii /do 15.315 mln cr. wobec 13.439 mln w 1952 r. / co doprowadziło do powstania znacznego salda dodatniego /8.361 mln cr. / wobec USA. Uderzającym jest również ogromny spadek eksportu Wielkiej Brytanii, który w 1953 r. wyniósł zaledwie 936 mln cr. wobec 3.179 mln cr. w 1952 r. Spadł również w roku ubiegłym eksport Niemiec zachodnich wynosząc 2.050 mln cr.

wobec 3.449 mln cr. w 1952 r., wzrósł natomiast poważnie import z tego kraju bo do 3.081 mln cr. wobec 1.470 mln cr. przed rokiem. Bardzo poważnie wzrósł eksport Argentyny do Brazylii, osiągając w 1953 r. 3.479 mln cr. w porównaniu z 702 mln cr. natomiast spadł nieco import argentyński z Brazylii.

Momentem hamującym wymianę handlową Brazylii z zagranicą są znaczne długi handlowe wobec głównych kontrahentów, o czym już niejednokrotnie informowaliśmy /np. por. "WHZ" nr 4/135 str. 47/. Jednakże jak informuje pismo "Wirtschaftliche Mitteilungen", w ciągu 1953 r. Brazylii udało się zmniejszyć zadłużenie handlowe wobec zagranicy o ca. \$ 260 mln. Spłacony został cały dług w stosunku do USA w wysokości \$ 135 mln oraz ca. \$ 125 mln wobec innych krajów, z czego otrzymały Niemcy zachodnie - \$ 50 mln, Wielka Brytania - \$ 35 mln, Belgia - \$ 12 mln, Włochy - \$ 12 mln i Szwajcaria - \$ 15 mln.

Według informacji "Financial Times" - z kwietnia b.r., gdzie powołane są dane przedstawione przez ambasadora brytyjskiego w Brazylii, ogólne zadłużenie tego kraju zmniejszyło się o £ 25 mln wynosząc obecnie £ 40 mln. Okoliczność ta z pewnością zainteresowanych kół handlowych powinna przyczynić się do wzrostu wzajemnych obrotów handlowych między Wielką Brytanią a Brazylią. Jednakże poważną przeszkodą dla wzrostu obopólnej wymiany stanowi brak odpowiednich rezerw szterlingowych w Brazylii. Stąd też zdaniem "Financial Times", w tej sytuacji głównym problemem staje się zwiększenie zbytu towarów brazylijskich na rynku Wielkiej Brytanii.

Jednocześnie w celu popierania eksportu brytyjskiego do Brazylii "Export Credits Guarantee Department" zapowiedział wznowienie gwarancji kredytowych dla eksporterów brytyjskich na rynek brazylijski. Tłumaczy się to poprawą sytuacji płatniczej Brazylii wobec zagranicy, między innymi wobec eksporterów brytyjskich.

Wysiłki Wielkiej Brytanii zmierzają do przeciwdziałania ekspansji eksportu Niemiec zachodnich, które podejmują wszelkie starania, aby zwiększyć dostawy do tego kraju wyrobów gotowych, wykorzystując trwającą od dwóch lat sytuację, kiedy to Brazylia poważnie ograniczyła zakupy z Wielkiej Brytanii skutkiem odczuwanego braku rezerw szterlingowych.

W brazylijskim dzienniku "O Estado de Sao Paulo", opublikowany został w połowie marca b.r. artykuł podkreślający pomyślny rozwój wymiany handlowej między Brazylią a Niemcami zachodnimi. Stwierdza się w nim, że brazylijskie zadłużenie handlowe wobec Niemiec zachodnich, które przy końcu 1952 r. wynosiło jeszcze \$ 91,9 mln, przy końcu marca 1954 r. spadło do \$ 72 mln. Niemcy zachodnie mają zakupić 40% nowych zbiorów kakao. Od września 1953 r. Niemcy zachodnie zajmują drugie miejsce w rzędzie odbiorców towarów brazylijskich i powszechnie oczekuje się, że nadal utrzymają tę pozycję. Ostatnio wykazuje znaczną aktywność, mieszana komisja niemiecko-brazylijska powołana dla spraw inwestycji. Obecnie zajmuje się ona głównie projektem firmy "Krupp AG", która pod szyldem narodowym "Fabrica Nacional de Locomotivas" zamierza budować wielką fabrykę lokomotyw i sprzętu kolejowego. Przemysłowcy zachodnio-niemieccy prowadzą już budowę szeregu elektrowni, oraz lokują kapitały w przemyśle samochodowym /np. firma Daimler - Benz/.

F i n a n s e

Według danych "International Financial Statistics", ilość pieniądza w obiegu, która przy końcu 1952 r. wyniosła 31.53 mln cruzeiro, wzrosła w 1953 r. do 37.92 mln cr., a w styczniu 1954 r. osiągnęła 39 mln cruz.

Jak już wyżej informowaliśmy, w drugiej połowie 1953 r. rząd brazylijski wpłacił na poczet długów handlowych wobec zagranicy waluty równowartości ponad \$ 250 mln. Waluty te zakupione zostały przez Bank Brazylii za ca 5 mld cruzeiro, głównie od eksporterów kawy. Trzeba podkreślić, że zwiększony eksport kawy w roku ubiegłym przyczynił się do wzrostu napływu dewiz zagranicznych. Samą tę oraz środki przeznaczone na pokrycie deficytu budżetowego i inne wydatki gospodarcze rządu uzyskał Bank Brazylii ze sprzedaży ogromnych zapasów towarowych, zakupianych przez sam Bank i rząd federalny, oraz z premii ze sprzedaży certyfikatów dewizowych na aukcjach. Jak informuje pismo "Wirtschaftliche Mittelungen" w ciągu drugiej połowy ubiegłego roku wpływy ze sprzedaży zapasów towarowych dały Bankowi Brazylii ca 6 mln cr., a wpływy z premii aukcyjnych - 3.500 mln cr. Bez tych środków Brazylia dla uregulowania długów wobec zagranicy, oraz pokrycia deficytu budżetowego musiałaby emitować dodatkowo ca 10 mln cr., co oczywiście musiałoby pociągnąć za sobą gwałtowną inflację i dalszy wzrost kosztów utrzymania.

Cytowane wyżej pismo szwajcarskie informuje, iż wobec zmniejszonego wpływu walut zagranicznych w ciągu stycznia i lutego b.r. Bank Brazylii zmuszony został do przeprowadzenia terminowych sprzedaży dolarów. Wobec pogorszenia się eksportu w pierwszych miesiącach b.r. /patrz wyżej/ daje to podstawę do przypuszczeń, iż długi handlowe kraju zaczęły wzrastać ponownie. Brak odpowiedniej ilości dewiz stawianych do dyspozycji importerów powoduje stały wzrost agia walut zagranicznych, zamiast oczekiwanej przez koła rządowe stabilizacji lub nawet poprawy kursu krajowej waluty.

"Financial Times" donosi, iż w Brazylii coraz bardziej przybiera na sile krytyka systemu sprzedaży walut na aukcjach. Zarzuca się rządowi, że prowadzi ona do stałego wzrostu kosztów utrzymania, i niemożności zastosowania efektywnej kontroli cen. Koła handlowe, które początkowo przyjęły entuzjastycznie nowy system aukcji walutowych, obecnie również poddają go krytyce. Zarzuca się mianowicie, że nowy system powoduje nadmierny odpływ gotówki z banków prywatnych do Banku Brazylii.

P r o d u k c j a

Produkcja przemysłowa Brazylii pochłaniana jest niemal w całości przez rynek krajowy, i nie odgrywa poważniejszej roli w eksporcie brazylijskim.

Poniżej podajemy, za "Monthly Bulletin of Statistics" ONZ niektóre dane o produkcji przemysłowej Brazylii w 1953 r. w porównaniu ze średnią miesięczną 1952 r./w tys. ton metrycznych/:

Tabela nr 2

	kauczuk natural	węgiel	ropa naftowa	ruda żelaza	ce- ment	surówka żelaza i ferro- stopy	stal surowa
1952 r.							
średnia mies.	2,24	163,	8,17	130,1	134,7	68,0	74,7
1953 r.							
styczeń ..	3,99	168	9,41	119,0	153,2	71,1	77,6
lut y	2,37	148,	9,89	96,8	146,6	63,8	66,0
marzec ...	3,35	156	11,86	110,5	163,8	64,1	75,1
kwiecień	2,76	166	10,80	188,1	160,3	64,7	77,8
maj	1,93	174	10,29	107,7	161,2	80,7	83,0
czerwiec	0,78	174	9,66	101,0	145,3	80,8	80,3
lipiec ...	1,22	181	12,00	99,7	178,8	81,8	89,8
sierpień	1,52	178	11,34	128,1	170,5	77,9	88,0
wrzesień	1,90	180	9,45	115,3	170,1	75,2	85,2
październik	2,31			134,3			
listopad				148,3			
grudzień				187,9			

Stopa życiowa

W Brazylii nieprzerwanie wzrastają koszty utrzymania. Zgodnie z oficjalnymi danymi, ceny towarów powszechnej konsumpcji w Brazylii wykazały w ciągu 3 lat następujący wzrost /dane w cruzeiro za 1 kg/:

Tabela nr 3

	1951 r.	na paź. 1954 r.
chleb	4,80	10,00
mąka pszenna	4,60	6,00
kukurydza	2,20	4,50
mąka z kukurydzy	3,00	6,00
ryż	7,00	14,00
ziemniaki	4,50	7,00
kawa	31,90	53,70
masło śmietankowe	32,00	56,00
ślonina	18,00	27,00
mięso świeże	12,00	22,00
mięso wędzone	15,00	30,00
wieprzowina solona	13,50	26,00
bekon solany	16,80	26,00
bekon wędzony	18,60	36,00
dorsz wędzony	21,00	40,00
cebula	6,00	8,50
cukier	4,10	5,60
mydło	9,00	17,00

/o/

Zródła:

Financial Times - 20 219, 24.III.54
 " " - 20 231, 7.IV.54

Financial Times - 20 241, 21.IV.54
 " " - 20 250, 1.V.54
 " " - 20 253, 5.V.54
 Neue Zürcher Zeitung - 5, 7.III.54
 Public Ledger - 61 042, 4.II.54
 Informazioni per il Commercio Estero - 5.II.54
 Biki - 56, 11.V.54
 Biki - 57, 13.V.54
 Biki - 58, 15.V.54
 Wirtschaftliche Mitteilungen - 14, 7.IV.54
 " " - 15, 14.IV.54
 " " - 17, 5.V.54
 Agefi - 44, 4.III.54
 International Financial Statistics - kwiecień 54 r.
 Monthly Bulletin of Statistics, kwiecień 54 r.

CEJLON

Handel zagraniczny w 1953 r.

Wymiana towarowa Cejlonu w 1953 r. kształtowała się następująco /w mln rupii/:

Tabela nr 1

1 £ = 4,8 rupii

	1953	1952	1951
eksport ^{1/}	1.568	1.502	1.904
import	1.608	1.705	1.559
s a l d o	- 40	- 203	+ 345

Według danych tymczasowych, w I kwartale 1954 r. nastąpiła pewna poprawa bilansu handlowego, który zamknął się nadwyżką w kwocie 91 mln rupii wobec 30 mln w analogicznym okresie 1953 r. Stan ten spowodowany został stosunkowo znacznym spadkiem importu, który np. w styczniu 1954 r. osiągnął poziom 105 mln rupii wobec 134 mln rupii przeciętnie w 1953 r. Eksport w styczniu 1954 r. wyniósł 121 mln rupii, co stanowi spadek w porównaniu ze styczniem 1953 r. kiedy wyniósł on 160 mln rupii.

Struktura towarowa eksportu^{2/} przedstawiała się w 1953 r. wartościowo następująco /w mln rupii/:

1/ wraz z reeksportem

2/ Dane nie obejmują reeksportu, który wyniósł w 1953 r. 78,1 mln rupii, a w 1952 r. - 90,4 mln rupii.

Tabela nr 2

	1 9 5 2	1 9 5 3
Żywność, napoje, tytoń	825,8	934,4
Surowce i półfabrykaty	577,3	545,7
w tym: m.in.		
kaczuk	373,0	337,6
nasiona oleiste, oleje		
itp.	170,5	168,5
Wyroby gotowe	5,2	5,4

Utrzymanie się wartości eksportu w 1953 r. na poziomie nieco wyższym niż w 1952 r. było przede wszystkim wynikiem wzrostu wolumenu wywozu. Wskaźnik wolumenu /1948 r. = 100/ osiągnął w 1953 r. najwyższy dotychczas notowany poziom 120 punktów wobec 117 punktów w 1952 r. i 112 w 1951 r. W tym samym czasie ceny eksportowe nie zdołały osiągnąć nawet w przybliżeniu wysokiego poziomu z lat 1950 i 1951. W 1953 r. wskaźnik cen eksportowych /1948 r. = 100/ wyniósł co prawda 139 punktów wobec 136 w 1952 roku, jednakże daleki był od poziomu z okresu wysokiej koniunktury koreańskiej w 1951 r., kiedy to wyniósł 175 punktów, co stanowiło najwyższy poziom w historii Ceylonu.

Do wzrostu ogólnej objętości wywozu przyczynił się dość znaczny tonaż eksportu herbaty, głównego składnika grupy "żywność", napoje, tytoń". W 1953 r. wywieziono z Ceylonu 144,4 tys. ton herbaty wobec 136,7 tys. ton w 1952 r., 117,9 tys. ton w 1951 r. i 134 tys. ton w 1950 r. Korzystając z korzystnego trendu cen herbaty władze cejllońskie ostatnio podwyższyły opłaty eksportowe przy herbacie z 45 ¢ do 50 ¢ za lb. Polepszyła się również sytuacja na odcinku zbytu kaczuku, głównie dzięki nawiązaniu stosunków handlowych z Chinami Ludowymi. W 1953 r. eksport ten wyniósł 98,6 tys. ton wobec 91,14 tys. ton w 1952 r. W szczytowym okresie, "boomu" koreańskiego eksport ten wynosił około 120 tys. ton.

Wywóz kopry i oleju kokosowego, w przeciwieństwie do dwu wymienionych wyżej towarów był znacznie niższy, niż w latach poprzednich. Tonaż tego wywozu spadł w 1953 do 173,5 tys. ton wobec 212 tys. ton w 1952 r. i 200 tys. ton w 1951 r.

Struktura towarowa importu cejllońskiego przedstawiała się następująco /w mln rupii/:

Tabela nr 3

	1 9 5 2	1 9 5 3
<u>Żywność, napoje, tytoń</u>	789,7	796,9
w tym: m.in.		
Zboża i mąka	476,0	521,1
<u>Surowce i półfabrykaty</u>	171,6	163,7
w tym: m.in.		
węgiel	19,3	25,3
nasiona oleiste, oleje itp.	89,9	80,4

Wyroby gotowe i sprzęt inwestycyjny

741,1

447,2

w tym: m.in.

wyroby ze szkła i materiały

ścierne

44,7

36,8

metale żelazne i wyroby

z nich

57,7

54,8

tkaniny bawełniane ..

i przędza

124,9

109,5

maszyny

71,7

68,3

oleje przerabiane

49,8

45,6

środki transportowe ..

97,8

83,7

Najpoważniejszy udział w przywozie Cejlonu posiada grupa "żywność, napoje, tytoń" oraz jej zasadniczy składnik: zboże. Udział procentowy zbóż i maki w przywozie wzrósł do 32,4% w 1953 r. wobec 28,5% w 1952 r. Wyroby gotowe i sprzęt inwestycyjny stanowiły w 1953 r. 40,2% ogólnego przywozu wobec 43,5% w 1952 r. W grupie tej poważne znaczenie miały dostawy tekstyliów i przędzy, mimo iż wartościowo one spadły. Spadek wartościowy objął wszystkie grupy "wyroby gotowe" i "sprzęt inwestycyjny" zaznaczając się najsilniej /obok tekstyliów/ przy wyrobach ze szkła i środków transportowych. W grupie "surowce" poważną pozycję stanowi węgiel, którego dostawy wzrosły.

Z tabeli nr 1 wynika, iż wartość importu spadła ogółem o około 100 mln rupii. W tym samym czasie zanotowano dość znaczny wzrost wskaźnika wolumenu przywozu /1948 r. = 100/, który podniósł się do 148 punktów w 1953 r. wobec 138 w 1952 roku i 121 punktów w 1950 r. Taka ewolucja wartości i objętości importu wskazywałaby na korzystny dla Cejlonu spadek cen importowych, co wynika zresztą z danych opublikowanych w wydawnictwach IMF'u. W 1953 r. wskaźnik cen importowych wyniósł 121 punktów wobec 136 w 1952 r. i 116 w 1951 r. W związku z tym "terms of trade" Cejlonu kształtowały się w 1953 r. korzystniej niż w 1952 r., aczkolwiek nadal znacznie gorzej niż w 1951 r. tj. w okresie "boom'u". W poszczególnych latach "terms of trade" przedstawiały się następująco /1948 r. = 100/;

1953 - 87;

1952 - 100;

1951 - 66.

Strukturę strefowa handlu zagranicznego Cejlonu obrazuje następujące zestawienie /w mln \$/:

Tabela nr 4

	Eksport		Import	
	1952	1953	1952	1953
strefa dolarowa	49,1	42,3	39,7	14,4
strefa szterlingowa	152,4	144,3	228,0	212,8

1/ Międzynarodowy Fundusz Monetarny

w tym:

kraje sztelingowe OEEC.....	88,3	80,7	81,1	75,5
kolonie brytyjskie	4,3	5,3	33,1	28,5
inne kraje sztelingowe	59,7	58,2	113,7	108,8
kraje OEEC nieszterlingowe ..	42,8	35,9	31,6	28,1
pozostałe kraje	70,8	89,0	58,9	82,2

Strefa szterlingowa obejmuje poważną część eksportu cejlońskiego i dominuje także w dostawach do tego kraju. W 1953 r. udział obszaru funta w eksporcie Cejlonu wyniósł 46,2% wobec 48% w 1952 r. W imporcie udział ten wynosił w ciągu obydwu lat 63%.

Na uwagę zasługuje gwałtowny spadek przywozu ze strefy dolarowej spowodowany wprowadzeniem daleko idących ograniczeń w handlu z tym obszarem.

Eksport i import Cejlonu w odniesieniu do ważniejszych krajów przedstawiał się w ciągu ostatnich dwóch lat następująco /w mln £/:

Tabela nr 5

	E k s p o r t	
	1953	1952
Wielka Brytania	80,7	87,7
Chiny	50,7	25,9
Australia	27,5	19,1
USA	24,8	33,1
Kanada	16,8	14,8
Unia Połudn. Afryki	13,9	12,4
Egipt	12,7	13,3
Holandia	13,5	10,3
Niemcy zachodnie	9,0	6,8
Indie	8,5	7,8
Nowa Zelandia	7,0	4,1
Włochy	6,8	12,8
Francja	2,6	3,3
Belgia/Luksemburg	2,6	2,1
Japonia	1,9	2,1
Pakistan	1,1	8,4

Tabela nr 6

	I m p o r t	
	1953	1952
Wielka Brytania	75,4	80,8
Chiny	43,9	6,8
Indie	40,0	44,8
Australia	36,7	26,0
Burma	27,1	38,7
Japonia	14,6	21,7
USA	10,9	31,4
Włochy	8,7	3,9
Holandia	7,2	5,6

Malaje	5,5	4,3
Niemcy zachodnie	5,0	4,0
Belgia	2,0	4,1
Sjam	1,4	4,1
Pakistan	1,6	2,5-
Unia Płd. Afryki	1,3	0,8

Zarówno w eksporcie jak i w imporcie Cejlonu na drugim miejscu po Wielkiej Brytanii wysunęły się w roku ubiegłym Chiny. Przewyższają one w eksporcie dwukrotnie udział USA i jednocześnie wyprzedzają znacznie takie kraje jak Burma, Japonia oraz kraje OEEC.

Jest dość znamienne, iż w ostatnich czasach Cejlon coraz bardziej zwraca się ku swym azjatyckim sąsiadom. Jak już pisaliśmy poprzednio /patrz "WHZ" nr. nr. 48/83, 38/73/ układ cejlońsko-chiński wywołał wielką konsternację w świecie kapitalistycznym. Ostatnio USA nie szczędzą wysiłków, aby utrudnić lub nawet uniemożliwić eksport kauczuku cejlońskiego do Chin Ludowych. Przedstawiciele USA w Colombo powiadomili rząd cejloński, że USA gotowe są udzielić Cejlonowi pomocy gospodarczej, jeżeli zdecyduje się on zerwać umowę handlową z Chinami.

W związku z tym przywódca opozycji w parlamencie cejlońskim oświadczył, że propozycja Amerykanów jest zwyczajną łapówką za zerwanie układu handlowego, z Chinami, zaś John Murray, przewodniczący cejlońskiej Izby Handlowej, wskazał na to, że Amerykanie dopiero teraz występują z propozycją udzielenia pomocy, a nie uczynili tego, gdy sytuacja żywnościowa na Cejlonie była w swoim czasie katastrofalna.

Do innych krajów azjatyckich nawiązujących ostatnio żywsze stosunki z Cejlonem należy zaliczyć Burmę, która oferowała dostawę Cejlonowi 200.000 ton ryżu w okresie 4 lat w zamian za kauczuk. Zawarty też został nowy układ z Indiami, który przewidywał zredukowanie ceł na pewne produkty cejlońskie. Istnieją nadzieje na rozszerzenie handlu z Japonią.

Tendencja wzrostu handlu z obszarem azjatyckim świadczy o pewnym uniezależnianiu się Cejlonu od wpływów swej dalekiej metropolii. Proces ten przebiega oczywiście stopniowo i jego rezultaty będzie można ocenić dopiero po pewnym okresie czasu.

/a/

Zródła:

Financial Times 261
Public Ledger 125
Biki 39, 52.

JAPONIA

Sytuacja gospodarczaHandel zagraniczny

W roku ubiegłym handel zagraniczny Japonii cechowały następujące momenty:

1. wysoka wartość importu, spadek wartości eksportu w porównaniu z rokiem 1952, a w rezultacie rekordowy deficyt bilansu handlowego.
2. poważny wzrost wolumenu importu,
3. spadek cen importowych i eksportowych.

Zmiany te przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela nr 1

R o k	Wartość (w mln \$)		Wskaźnik wolumenu (1948 = 100)		Wskaźnik cen (1948=100)		terms of trade (1948 - 100)
	eksport	import	eksport	import	eksport	import	
1950	820,1	974,3	395	184	80	17	96,2
1951	1.354,5	1.995,0	419	271	125	110	88,0
1952	1.272,9	2.028,2	419	304	117	98	83,7
1953	1.273,8	2.409,5	455 ²⁾	405 ²⁾	105 ²⁾	85 ²⁾	79,4 ²⁾

Poważny wzrost wolumenu importu miał decydujący wpływ na zwiększenie się wartości przywozu mimo, iż w tym samym czasie ceny towarów spadły. Natomiast na odcinku eksportu wzrost wolumenu nie mógł skompensować spadku cen tak, że w rezultacie wartość dostaw japońskich utrzymywała się na tym samym poziomie co w roku poprzednim. Aczkolwiek "terms of trade" japońskiego handlu zagranicznego kształtowały się nadal pomyślnie /poprawa o 4,3 punkta w 1953 r. w porównaniu z 1952 r./, deficyt bilansu handlowego podskoczył gwałtownie na skutek zwiększonego importu do 1.955 mln \$, wobec 755,3 mln w 1952 r.

Według dostępnych dotychczas danych eksport japoński w I kwartale ub.r. wzrósł do 343 mln \$ wobec 280 mln w analogicznym okresie 1953 r. Notuje się również wzrost importu do 737 mln dolarów wobec odpowiednio 547 mln \$. Przewiduje się, iż w okresie kwiecień 1954 - marzec 1955 ogólna wartość importu wyniesie /wg opublikowanego niedawno programu dewizowego/ około 2.135 mln \$ wobec zakładanych 2.300 mln w 1953/54. Należy zauważyć, iż nieprzewidziany wzrost importu w I kwartale 1954 r.

1/ Wolumen oznacza objętość obliczoną wg cen niezmiennych.

2/ na bazie 11 miesięcy 1953 r.

spowodowany był między innymi obawą sfer handlowych przed nadmiernym obciążeniem sum programu importowego, który ogłoszony został w końcu I kwartału. W rezultacie tych spekulacyjnych zakupów import rzeczywisty wyniósł w 1953/54 aż 2,6 mln \$.

Ogólna wartość przywozu handlowego w okresie półrocznym: kwiecień 1954 r. - wrzesień 1955 r. powinna wynieść według założeń tego programu około 1.050 mln \$. Jeżeli uwzględnić t.zw. import "niewidoczny" łączna suma wydatków bieżących wyniosłaby 1.360.344 tys. \$/, tj. o 191.359.000 \$ mniej, niż przewidywał zrewidowany program w analogicznym okresie 1953 r. W ramach przywozu handlowego przewiduje się import następujących artykułów /w tys. \$/:

Tabela nr 2

artykuły żywnościowe	252.978
drewno	19.306
surowce dla przemysłu tekstylnego	268.744
" " lekkiego konsumpcyjnego	
/poza tekstylnymi/	15.782
nawozy itp.	17.226
węgiel	30.882
surowce dla przemysłu stalowego /bez węgla/	40.795
metale i rudy żelazne	20.689
ropa naftowa	73.780
chemikalia	3.062
lekarstwa itp.	3.885
środki do walki ze szkodnikami w rolnictwie	0.419
maszyny i wyroby metalowe	55.070
sprzęt transportowy	10.230
towary dla wojsk USA stacjonujących w Japonii 1/...	4.825
import w ramach systemu "automatic approval" ...	142.000

Według pisma "Public Ledger" z 1.050 mln \$ przeznaczonych na t.zw. import "widoczny" /tj. handlowy/ 550 mln \$ ma przypaść na przywóz ze strefy dolarowej, 200 mln \$ - ze strefy szterlingowej oraz 300 mln \$ - z obszaru t.zw. "open account" - Należy zaznaczyć, iż z listy towarów importowanych bez ograniczeń /"automatic approval system"/ rząd zamierza skreślić m.in. kój, odpadki bawełniane, wełniane i złom miedziany.

Struktura geograficzna handlu japońskiego przedstawia się w 1953 r. następująco /dane za 11 miesięcy w mln \$/:

Tabela nr 3

	Eksport		Import	
	1952	1953	1952	1953
Strefa dolarowa	242,9	280,2	907,6	891,9
Strefa szterlingowa	503,7	284,2	449,2	557,6
w tym:				
kraje szterl.OEEC	71,3	34,5	33,7	43,9
kolonie brytyjskie	193,2	123,0	10,1	106,1
inne kraje szterling.	239,1	126,6	314,1	407,5

1/ automatycznych zezwoleń

Kraje nieszterlingowe OEEC	110,1	93,3	92,1	153,5
Pozostałe kraje	302,5	476,8	374,4	542,1
o g ó ł e m	1.159,2	1.134,5	1.826,3	2.145,1

Tabela wskazuje na poważny spadek wartości eksportu do strefy szterlingowej przy jednoczesnym wzroście wartości importu z tego obszaru. W rezultacie korzystny w roku 1952 bilans wymiany ze strefą funta /+ 54,5 mln £/ przekształcił się w poważny deficyt /- 273,4 mln/. Import ze strefy dolarowej nadal zajmuje poważne miejsce w ogólnym przywozie japońskim i ponad trzykrotnie przewyższa wartość eksportu do tego obszaru. W wymianie z krajami nieszterlingowymi OEEC notuje się poważny wzrost importu, podczas gdy eksport nieco spadł.

W roku bieżącym handel Japonii z obszarem szterlingowym powinien ulec poprawie. W końcu stycznia 1954 r. zawarty został bowiem kolejny układ płatniczy między Japonią a Wielką Brytanią, ustalający wzajemne obroty w 1954 r. Japonii ze strefą szterlingową na 210 mln £ w każdą stronę. Z formalnego punktu widzenia postanowienia tego układu wiążą w zasadzie jedynie Wielką Brytanię i kolonie angielskie, mimo, iż podana kwota £ 210,0 obejmuje również przyszły handel z dominiami. Z tymi ostatnimi musi Japonia rokować osobno.^{1/}

Z treści układu wynika, iż Japonia będzie mogła zwiększyć w r.b. swe dostawy do kolonii¹ posiadłości brytyjskich, którym zezwolono na ten import stosownie do potrzeb konsumpcyjnych i dla celów składowania /ważne dla Hong Kong'u/. Rząd brytyjski zniósł również embargo na pewne artykuły japońskie, eksportowane do Anglii. Dozwolono więc w ramach kwot na import pewnych ilości odzieży, wyrobów bawełnianych, ze sztucznego jedwabiu, porcelany, zabawek, żarówek, guzików, wyrobów z papieru etc.

Ze swej strony Japonia zgodziła się utrzymywać swoje zakupy szterlingowe w koloniach angielskich i w samej Wielkiej Brytanii na dotychczasowym poziomie.

Zawarcia powyższego układu towarzyszyła fala niezadowolenia w brytyjskich kołach handlowych /a zwłaszcza w przemyśle tekstylnym i ceramicznym/, które obawiają się dumpingowych praktyk japońskich.

Broniąc się przed tym zarzutem, rząd brytyjski twierdzi, iż Japonia wraz z innymi krajami Azji Płd., Wschodniej, tworzy ważną strefę handlową dla krajów szterlingowych. Przewidziane w układzie obroty handlowe z Japonią wartości około £ 400 mln stanowiłyby 7% ogólnych obrotów obszaru szterlingowego z innymi krajami.

+ + +

Zasadniczym problemem japońskiego handlu zagranicznego jest od dłuższego czasu konieczność zwiększenia eksportu. W numerze 44/127 "WHZ"/str. 54/ omówione zostały szczegółowo

1/ Na konferencji w Sydney dominia brytyjskie prawdopodobnie uzgodniły z Anglią wspólne stanowisko w tej sprawie.

zarządzenia, zmierzające do rozwinięcia japońskiego wywozu. W marcu b.r. Rada gospodarcza - organ doradczy gabinetu rządowego - zaleciła rządowi poczynienie dalszych ustępstw na rzecz eksporterów. M.in. Rada domagała się:

- 1/ udzielenia większych przydziałów importowych eksporterom pewnych towarów 1/
- 2/ zwiększenia pomocy finansowej dla eksporterów.

Ten ostatni punkt zaleceń dotyczy specjalnie japońskiego przemysłu ciężkiego, który próbuje zdobyć poważniejszy udział w ogólnym wywozie, i to pomimo wysokich kosztów własnych /patrz "WHZ" nr 44/127/. Z danych agencji "Kyoto Cusiu" wynika, iż w okresie kwiecień 1953 - marzec 1954 r. wartość eksportu japońskich dóbr inwestycyjnych wyniosła z górą 100 mln \$, co stanowiło około 7,5% ogólnego eksportu w tym okresie, przy czym wartość ta była trzykrotnie wyższa niż w 1952/53 r. Perspektywy zbytu tych towarów w niektórych krajach przedstawiały się następująco: 2/

Brazylia: pięć firm japońskich pertraktowało w marcu b.r. w sprawie dostaw generatorów i wyposażenia dla elektrowni wodnych.

Burma: sześć firm japońskich uczestniczyło w przetargu na dostawę wyposażenia dla stalowni, wartości 2.400 mln yen. Prócz tego toczą się rozmowy w sprawie zbudowania fabryki papieru przy udziale kapitałów japońskich.

Indochiny: "Japońskie zrzeszenie eksporterów maszyn" bierze udział w przetargu międzynarodowym na budowę mostów. Wartość ewentualnych zamówień wynosi 10.000.000 \$.

I r a n : Firmy japońskie, które w r.ub. otrzymały zamówienia na dostawę wyposażenia dla jednej rafinerii cukru mają obecnie możliwość otrzymać zlecenia na dostawy dla 4 rafinerii, wartości 5 mld yen.

Pakistan: Prowadzone są rozmowy w sprawie budowy fabryki części rowerowych przy udziale kapitałów japońskich, co w dalszej kolejności ma zapewnić dostawy wyposażenia przemysłowego.

Korea Południowa: Towarzystwo elektryczne "Mitsubisi" otrzymało zamówienie na dostawę transformatorów wartości 125 mln yen. Inne firmy japońskie mają dostarczyć wyposażenie dla cukrowni, wartości 30 mln yen. oraz inne maszyny - wartości 20 mln yen.

Siam: Firmy japońskie pertraktują w sprawie dostaw 200 konstrukcji stalowych dla budowy mostów.

U.S.A.: Trzy przedsiębiorstwa otrzymały zamówienia na dostawę 13 generatorów dla budowy hydroelektrowni w stanie Oregon.

Jugosławia: Cztery koncerny japońskie podpisały umowę, przewidującą dostawę wyposażenia dla fabryk sztucznego włókna wartości 4 mld yen.

- 1/ rząd japoński premiuje pewnych eksporterów, zezwalając im na import potrzebnych surowców.
- 2/ Zestawienie to stanowi uzupełnienie tabeli, umieszczonej w nr 44/127 na str. 56 i 57.

Ekspansja eksportowa japońskiego przemysłu ciężkiego jest żywo komentowana przez prasę brytyjską. Angielskie koła handlowe obawiają się konkurencji wywozu japońskiego i dużo uwagi poświęcają jego rozwojowi. Organ finansowy londyńskiej "Financial Times" z zadowoleniem np. stwierdza, iż mimo wszystko eksport i produkcja japońskich maszyn włókienniczych spada.

Tabela nr 4

Produkcja i eksport maszyn włókienniczych

R o k	Produkcja	Eksport
1951	147,5	14,9
1952	100,9	21,3
1953	75,1	16,5

Łatwo zauważyć, iż wprowadzie stosunek eksportu do produkcji tych maszyn stale wzrasta, ale wartość absolutna zarówno produkcji jak i eksportu stale maleje. Zdaniem japońskich kół oficjalnych przyczynia się do tego spadek zamówień wewnętrznych oraz rosnąca konkurencja brytyjska na rynkach zagranicznych - /zwłaszcza w Indiach i Pakistanie/. Japończycy sądzą, iż ich maszyny nie są jakościowo gorsze od brytyjskich, a na skutek niższych niekiedy cen przeda wszystkim krótszych terminów dostaw powinny być bardziej konkurencyjne.

Omawiając ekspansję eksportową Japonii należy zwrócić szczególną uwagę na rynki Środkowej i Południowej Ameryki. W ciągu 1953 r. eksport Japonii do tych krajów wzrósł niemal o 100%, /z 45,5 mln do 83,1 mln/, przy czym największy wzrost wykazały dostawy do Argentyny, Brazylii, Wenezueli, Panamy i Chile.

W ciągu kwartału 1954 r. można było zaobserwować dalsze rozszerzenie się sfery zainteresowań kapitałów japońskich gospodarką krajów południowo-amerykańskich. Przewiduje się np. wysłanie w lipcu b.r. japońskiej floty rybackiej, złożonej z 15 trawlerów, która ma założyć swą bazę w Patagonii i pomóc w rozbudowie argentyńskiego przemysłu rybackiego. Koszt tego przedsięwzięcia wyniesie 870 mln yen. Rynkiem południowo-amerykańskim interesują się również japońskie firmy budowy samochodów i autobusów.

Jak podaje "Financial Times" znane towarzystwo "Mitsubishi Fuso" podjęło się dostawy 250 dużych autobusów do Chile po cenach niższych od ofert konkurenta francuskiego.

Japońscy eksporterzy aluminium sygnalizują znów wielkie zainteresowanie dla dostaw japońskiego aluminium w Brazylii i Argentynie. Przewiduje się, że ten eksport wyniesie w r.b. przynajmniej 8.000 ton.

W roku ubiegłym znacznie wzrosła /w cyfrach absolutnych/ wymiana handlowa Japonii z Chinami Ludowymi mimo, iż udział jej w ogólnym handlu japońskim jest jeszcze w dalszym ciągu nieznaczny.

W roku 1953 Japonia wyeksportowała do Chin Ludowych towary wartości 4,5 mln \$ wobec 0,6 mln w 1952 r., importowała natomiast za \$ 29,7 mln /wobec odpowiednio 1,7 mln \$. W roku bieżącym eksport japoński do Chin wyniósł w okresie styczeń-kwiecień 1.976,6 tys.\$. Przeciętna miesięczna wynosiła zatem około 494 tys. \$ wobec przeciętnej 375 tys.\$ w 1953 r. Import w okresie styczeń-luty wyniósł 1,7 mln \$. Eksport japoński w r.m.b. obejmował przede wszystkim superfosfaty, barwniki, lekarstwa, przedzę ze sztucznego jedwabiu, tkaniny bawełniane, maszyny przędzalnicze, rury stalowe, rowery, agar-agar. Dostawy chińskie składały się z soi, siemienia rycynusowego, arachidów, wełny kaszmirskiej, węgla, żywio itp.

Japońskie koła handlowe wywierają stale nacisk na rząd, żądając zrównania list embargo z analogicznymi listami obowiązującymi w krajach europejskich. W marcu prasa doniosła, iż Japonia domaga się od USA skreślenia z list embargo 400 pozycji eksportowych - m.in. takich towarów jak turbiny, pompy, kompresory, urządzenia rentgenologiczne, aparaty telefoniczne, bloki łańcuchowe, baterie, pewne włókna syntetyczne, błony fotograficzne, surowce i chinina.

W kwietniu b.r. ustępując przed tym naciskiem rząd tokijski skreślił 23 pozycje z tych list. Jak podaje "Public Ledger" oczekuje się, iż w czerwcu b.r. nastąpi dalsze złagodzenie tych ograniczeń i być może dostosowanie ich do list zachodnio-europejskich.

Finanse

Bank japoński opublikował następujące dane bilansu płatniczego za rok 1953/54 /kwiecień-marzec/, które wskazują na pogorszenie się sytuacji dewizowej w ubiegłym roku finansowym /w mln \$/:

Tabela nr 5

	1952/53	1953/54
wpływy bieżące	2.107	2.161
wydatki bieżące	2.013	2.474
saldo ogółem:	+ 88	- 333
w tym:		
saldo handlowe.....	- 622	- 997
saldo operacji niehandlowych	+ 710	+ 664

Pogorszenie się salda bilansu płatniczego było związane ze wzrostem deficytu handlowego o 355 mln \$ i spadkiem salda niewidocznego o 52 mln \$.

W styczniu b.r. rzecznik Ministerstwa Finansów przewidywał, iż deficyt bilansu płatniczego w 1953/54 r. wyniesie 190 mln \$, przy czym wpływy bilansu oceniano aż na 2.550 mln \$. W rzeczywistości fala spekulacyjnego importu, która nastąpiła w I kwartale 1954 r. /patrz wyżej/ oraz pewne zmniejszenie się tempa wydatków amerykańskich w Japonii w porównaniu z 1952/53

spowodowały, iż rzeczywisty deficyt bilansu płatniczego był o 65% większy, niż przewidywano. Należy dodać, iż poważny udział w tym deficycie przypada na strefę szterlingową.

W wyniku tak niekorzystnego kształtowania się bilansu płatniczego rezerwy dewizowe kraju przedstawiały się wyjątkowo niekorzystnie. W roku finansowym 1953/54 /kwiecień-marzec/ rezerwy te spadły z 1.081 mln \$ do 802 mln \$. Rezerwy dolarowe spadły w tym czasie ze 739 mln \$ do 624 mln \$, a rezerwy szterlingowe z 107 mln - do 74 mln \$, natomiast dewizy krajów "open account" wzrosły z 84 mln \$ do 101 mln \$.

Spadek rezerw byłby niewątpliwie jeszcze większy gdyby nie fakt, iż w lutym i marcu zanotowano dość poważny wzrost eksportu do strefy szterlingowej i krajów "open account". Należy dodać, iż rzeczywista ilość dewiz, które Japonia może wykorzystać do finansowania transakcji handlowych jest mniejsza od podanej cyfry /802 mln \$/ ze względu na istnienie znacznych zamrożonych nadwyżek /160 mln \$/ w handlu z Indonezją i Południową Koreą. Rozporządzalny zapas dewiz wynosi więc zaledwie około 640 \$, co zdaniem "Public Ledger" stanowi minimum gwarantujące jeszcze wypłacalność Japonii.

Koła finansowe Japonii określają sytuację płatniczą kraju jako bardzo poważną i domagają się: 1/ obniżenia wysokich kosztów własnych w przemyśle drogą "racjonalizacji", 2/ wyeliminowania słabych firm handlowych i zwiększenia koncentracji w handlu, 3/ obniżenia konsumpcji krajowej, zwłaszcza dóbr luksusowych, 4/ podjęcia szerszej ekspansji eksportowej, która zastąpiłaby utratę wpływów z "pomocy" amerykańskiej.

Pewien odłam sfer finansowych domaga się jako środka zaradczego natychmiastowego przeprowadzenia dewaluacji yena /patrz "WHZ" nr 44/127/. Dewaluacja ta miałaby sprowadzić kurs yena do poziomu, 440 yenów za 1 \$. Zdaniem tych kół obecny parytet yena 360 yenów = 1 \$ jest nierealny i nie odpowiada stosunkom innych walut do dolara. Pomimo dość dużego napływu dolarów na rynek japoński czarnorynkowy kurs yena wynosi około 400 : 1, a teoretyczny kurs, przy którym opłacalny byłby eksport powinien nawet wynieść 550 : 1.

Jak dotąd koła rządowe energicznie zwalczają wszelkie pogłoski ośnośnie dewaluacji. Trudno jest narazie przewidzieć, czy rzeczywiście do niej dojdzie, zwłaszcza, iż rząd stara się rozwiązać problem gospodarki finansowej na drodze różnych zabiegów deflacyjnych. Ostatnie zarządzenia ministerstwa finansów i "Bank of Japon", mają na celu utrzymanie "drogiego pieniądza", i zmniejszonych wydatków budżetowych, co ma przyczynić się do "uzdrowienia" przemysłu, obniżenia kosztów produkcji i ogólnego polepszenia się konkurencyjności towarów japońskich.

Rezultatem tych zarządzeń jest rekordowa ilość protestów wekslowych i upadłością słabszych finansowo firm, które powstawały masowo w okresie boomu koreańskiego. Wp. w marcu b.r. ilość protestów wekslowych wyniosła 41.461 wobec 31.672 w lutym b.r. i 25.169 we wrześniu 1953 r. Polityka "drogiego pieniądza" musi więc odbić się niekorzystnie na rozwoju szeregu drobnych i średnich przedsiębiorstw, wywołując zwiększoną koncentrację i kartelizację w przemyśle. Jest to niewątpliwie cel polityki rządowej, która stanowi wykładnik interesów wielkich koncernów i trustów japońskich.

1/ Objaimia one rezerwy Ministerstwa Finansów, II/4686

Trudno jest narazie stwierdzić, w jakim stopniu uległ zmianie obieg pieniężny w wyniku wspomnianych zarządzeń. Ostatnie dane obrazują jedynie stan na koniec grudnia 1953 r. a więc odnoszą się do okresu przed rozpoczęciem nowego kursu rządowego w sprawach polityki finansowej.

Na koniec grudnia 1953 r. obieg pieniądza w Japonii wyniósł 609,5 mld yenów wobec 554,3 mld w końcu 1952 r., 492,0 mld w końcu 1951 r. i 336,0 mld w końcu 1949 r.

Tak więc obieg wzrósł w latach 1949-1953 r. o 81,3%. Suma depozytów wzrosła w listopadzie ub.r. do 746 mld yen wobec 710,4 mld w końcu 1952 r. i 342,3 mld w końcu 1949 r.

Analiza preliminarza budżetowego na rok 1954/55 potwierdza na ogół zasadniczą linię polityki deflacyjnej rządu. Wydatki i wpływy budżetowe równoważyć się mają sumą 999.588 mln yenów t.zn. o 27.662 mln yen mniej niż w 1953/54. Na wpływy budżetowe składają się głównie podatki i opłaty stemplowe w wysokości 776.320 mln yenów, co stanowi 77,6% strony dochodowej. Wpływy z monopolu państwowych przyniosą prócz tego 125.939 mln yen /12,6% ogólnych dochodów/.

Po stronie rozchodów przewiduje się drastyczne obcięcia wydatków ministerstwa zdrowia, rolnictwa i lasów, handlu zagranicznego i przemysłu. Wydatki socjalne mają być zredukowane do 13,5 mld yen. Wydatki inwestycyjne wynosiły w poprzednim budżecie 338.800 mln yenów. W budżecie bieżącym zostały one zredukowane do 280.500 mln yenów i stanowią 28,06% ogólnej sumy wydatków /poprzednio 33%/.

Największy spadek dotyczy pozycji "dotacje dla Banku Odbudowy Japonii" /z 60 mld yen do 35 mld yen/. Przewiduje się również poważne redukcje w administracji rządowej, w rezultacie których straci pracę 38 tysięcy ludzi.

Budżet Jaszidy, który postuluje oszczędności i ograniczenie się nie przewiduje bynajmniej redukcji wydatków zbrojeniowych. W rzeczywistości, wydatki oficjalne przeznaczone na potrzeby t.zw. korpusu bezpieczeństwa narodowego wzrosły o 36,2 mld yenów. Zarówno prawicowe jak i lewicowe frakcje partii socjalistycznej ostro zaprotestowały przeciwko uchwaleniu tego preliminarza, sporządzonego w interesie monopolistycznych kapitałów USA i Japonii.

Produkcja

Według danych ONZ produkcja przemysłowa Japonii w zakresie ważniejszych artykułów przedstawiała się w 1953 r. następująco /przeciętne miesięczne/:

Tabela nr 6

	1953	1952	1952
węgiel kamienny w tys. ton	3.877	3.613	3.772
" brunatny " "	124	128	10
gaz naturalny w mln m. kub.	9,17	7,59	4,43
ropa naftowa w tys. ton	25,4	25,5	29,3
ruda żelaza w " "	92,8	86,0	51,6
przędza bawełniana " "	34,5	29,4	60,0
tkaniny bawełniane mln m. kw.	195,8	156,0	336,3
przędza wełniana w tys. ton	7,06	5,71	5,59
przędza ze sztucznego jedwabiu			
cięta /tzw. rayon/ " "	6,17	5,37	12,70
przędza ze sztucznego jedwabiu			
cięta /tzw. fibranna/ " "	13,47	9,91	6,63
cement w tys. ton	731	593	510
cegły w mln szt.	18,3	17,2	18,9
surówka i ferrostopy w tys. ton	388	299	200
stal surowa w tys. ton	639	583	483
miedź rafinowana			
a/ rodzima " "	5,30	4,10 //	7,23
b/ ze złomu " "	2,29	3,77 //	
cynk rafinowany " "	6,59	5,84	4,10
ołów rafinowany			
a/ rodzimy " "	1,48	1,26 //	
b/ ze złomu " "	0,33	0,29 //	0,87
aluminium " "	3,79	3,56	0,90
samochody w tys. szt.	0,59	0,39	0,15
energia elektryczna 1/ mln kWh	3892	3668	2226
gaz przemysłowy " m. kub.	162	135	78

Wskaźniki produkcji - 1948 = 100/ kształtowały się następująco:

Tabela nr 7

R o k	górnictwo	przemysł przetwórczy	gaz i elektryczność
1953	152	290	159
1952	142	244	146
1937	143	231	86

Z analizy powyższych danych można wysunąć następujące wnioski:

1. Produkcja surowców energetycznych a głównie węgla kamiennego nie wykazuje, poza węglem brunatnym i gazem naturalnym, poważnego wzrostu w porównaniu z okresem przedwojennym.

1/ bez gazu koksowniczego

nym; wydobywanie ropy naftowej nawet spadło. Natomiast poważnie wzmożła się wytwórczość energii elektrycznej i gazu przemysłowego, co wskazuje na wzrost wydajności w przemyśle energetycznym oraz stosowanie w szerszym zakresie energii wodnej.

2. Produkcja stali, surówki, ferro-stopów oraz wydobywanie rudy żelaznej wykazały bardzo znaczny wzrost, zarówno w porównaniu z okresem przedwojennym jak i w 1952 r. Niewątpliwie zjawisko to bezpośrednio związane jest ze znaczeniem produkcji zbrojeniowej, popieranej zamówieniami "off shore".
3. To samo twierdzenie, aczkolwiek w mniejszej skali ilościowej odnosi się do wytopu metali nieżelaznych, a zwłaszcza cynku, ołowiu i aluminium; są to zasadnicze tworzywa przemysłów zbrojeniowych.
4. Produkcja przędzy i tkanin /z wyjątkiem wełnianych i fibranny/ wykazuje zdecydowany spadek prawie o połowę w porównaniu z okresem przedwojennym. W odniesieniu do 1952 r. produkcja ta wykazuje wzrost, najpoważniejszy w tkaninach bawełnianych, przędzy wełnianej i bawełnianej.

Zdaniem japońskiej "Economic Investigation Board" w roku bieżącym produkcja przemysłowa wzrośnie jeszcze o 6,2%. Wzrost ten objąć ma przede wszystkim produkcję następujących artykułów konsumcyjnych: 1/ obrabiarek:

Tabela nr 8

	1954	1953
jedwab surowy w tys.bel	220	195
przędza bawełniana w mln lbs	875	865
" wełniana " "	180	176
tkaniny bawełniane " yardów ²	3.000	2.850
siarczan amonu w tys.ton	400	354
soda kaustyczna " "	1.960	1.928
rayon w mln lbs	180	165
fibranna " "	420	358
włókno winylowe w tys.ton	16	14
dętki samochodowe " szt.	4.400	3.800
cement w " ton	9.200	8.750
obrabiarki w tonach	3.400	3.092
rowery w tys.szt.	1.325	1.312
szkło okienne w tys.skrzyń	5.800	5.800

Przy bliższej analizie tabeli okazuje się, że przewidywany wzrost produkcji jest stosunkowo najmniejszy dla większości przędzy oraz dla tkanin bawełnianych. Produkcja szkła okiennego zostaje utrzymana na niezmiennym poziomie. Natomiast produkcja dętek samochodowych, cementu oraz sody kaustycznej ma rozwinąć się dość poważnie, podobnie jak i produkcja obrabiarek.

1/ Tabela wymienia szereg artykułów, nie zawartych w danych ONZ.

Obserwując ogólny wzrost aktywności przemysłowej w Japonii należy stale brać pod uwagę następujące ściśle od siebie zależne momenty:

1. Sztuczny efekt znacznych zamówień amerykańskich o charakterze militarnym,
2. Koniunkturalny wzrost miły nabywczej warstw średnich, wzbogaconych w czasie "boomu" koreańskiego.

W roku kalendarzowym 1953 r. zamówienia wojskowe USA w Japonii wyniosły 446.061 tys. \$ wobec 293.100 tys. \$ w 1952 r. i 300.000 tys. \$ w 1951 r. z sumy tej 59% przypada na dostawy towarów dla wojsk USA w Japonii a 41% na usługi dla nich. W ramach dostaw towarów 37% stanowiło zaopatrzenie wojskowe, 13% - paliwa łącznie z węglem, 9% - towary tekstylne, 7% - półfabrykaty metalowe, 34% - inne towary.

W ramach usług 35% stanowiły roboty budowlane, 25% - prace przy opakowaniach, 19% - transport, 17% - łączność, 4% - inne usługi.

Należy stwierdzić, iż w ostatnich miesiącach 1953 r. wpływy dolarowe z tytułu zamówień amerykańskich zaczęły maleć, co zresztą wpłynęło ujemnie na kształtowanie się bilansu płatniczego. Podczas gdy w ciągu pierwszych 7 miesięcy 1953 r. wpływy te wynosiły przeciętnie 53,2 mln \$ miesięcznie, to w okresie sierpień-grudzień przeciętna ta spadła do 14,7 mln.

Koniec sztucznej koniunktury koreańskiej przynosi ze sobą również upadek wielu małych i średnich przedsiębiorstw /patrz również strona 10/, które nie mogą obecnie wytrzymać konkurencji potężnych karteli i monopolii. W rezultacie zwiększa się bezrobocie, rosną koszty utrzymania, maleje siła nabywcza warstw średnich i szerokich mas pracujących. Nawet według danych oficjalnych wskaźnik kosztów utrzymania /1950 = 100/ wzrósł w styczniu 1954 r. do 138 punktów wobec 123 punktów w analogicznym okresie 1953 r.

/a/

Zródła:

Financial Times, 29.III., 30.III., 31.III., 26.II., 13.IV., 2.III., 3.IV., 11.III., 1.IV., 3.IV. 1954 r.

Biki - 25, 31, 7, 32

Public Ledger 9.IV., 13.IV., 21.IV. 54 r.

Aussenhandelsdienst 12, 9.

U M O W Y HANDLOWE I PŁATNICZE

ARGENTYNA - KOLUMBIA

W kwietniu rzwarta została pomiędzy Argentyną a Kolumbią roczna umowa handlowa, przewidująca obroty w wysokości \$ 11,5 mln. Umowa będzie automatycznie przedłużona o ile jedna ze stron jej nie wypowie.

Argentyna dostarczy Kolumbii przędzy wełnianej na sumę \$ 1,4 mln, pszenicy, maki i kasz za \$ 1,5 mln, oraz ekstrakt Quebrache, farmaceutyki, konserwy mięsne i rybne, oleje jadalne, książki i tp.

Kolumbijski eksport obejmuje kawę za \$ 4 mln, ropę naftową i produkty naftowe za \$ 1,5 mln, banany, futra, cement, gumę i szereg innych towarów.

ARGENTYNA - RUMUNSKA REPUBLIKA LUDOWA

W wyniku rokowań argentyńsko-rumuńskich zawarta została w ramach obowiązującego pomiędzy tymi krajami układu - transakcja handlowa. Na jej zasadzie Rumunia dostarczy Argentynie m.in. drewno i wyroby z drzewa, w zamian za co otrzyma argentyńskie skóry surowe, garbniki, surowce dla przemysłu lekkiego, oleje jadalne i przemysłowe itp.

AUSTRIA - SZWECJA

Nowe listy towarowe które zostały ustalone podczas rokowań handlowych Austrii ze Szwecją na okres od 1 kwietnia r.b. do 31 marca 1955 r. uwzględniają przeprowadzoną przez obie strony liberalizację, tak że należy liczyć się ze wzrostem obrotów handlowych. Szwecja będzie swobodnie wywozić do Austrii konserwy rybne, garbniki, skóry surowe, futra, oporniki elektryczne, centryfugi, lodówki, odkurzacze, maszyny biurowe itd. Austria przyznała większe kwoty dla szeregu kontyngentowanych jeszcze szwedzkich towarów eksportowych. Szwecja utrzymała kontyngentowanie tylko odnośnie importu austriackich motocykli i rowerów jak również pewnych rodzajów przędzy i tekstyliów.

Wraz z protokołem handlowym podpisana została również nowa umowa płatnicza. Przewiduje ona przejście do systemu dwóch kont, według którego płatności mają być dokonywane na konta prowadzone w bankach szwedzkich i austriackich w koronach i szylingach. Przekazy sald będą dokonywane jak dotychczas - przez EPU.

BUŁGARSKA REPUBLIKA LUDOWA - CHIŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Przewidziana w ramach umowy bułgarsko-chińskiej wymiana w 1954 r. będzie znacznie większa w porównaniu z rokiem ubiegłym. Bułgaria wyeksportuje między innymi maszyny, chemikalia, nawozy sztuczne itd. i otrzyma w zamian za to przede wszystkim metale nieżelazne, bawełnę, azbest i szereg innych towarów.

CHILE - WŁOCHY

Pomiędzy Włochami a Chile podpisana została w Santiago umowa handlowa, która przewiduje wymianę towarową w wysokości \$ 20 mln. Włochy zakupią co najmniej 50.000 t. rocznie saletry chilijskiej, podczas gdy Chile będzie importowało włoskie maszyny, samochody i produkty chemiczne.

CZECHOSŁOWACJA - NORWEGIA

Podpisany ostatnio między Czechosłowacją a Norwegią układ handlowy na 1954 r. przewiduje znaczne zwiększenie wymiany w porównaniu z poprzednio obowiązującą umową. Najważniejsze pozycje eksportu czechosłowackiego stanowić będą: cukier, tekstylia, samochody ciężarowe, motocykle itd. W zamian za to Norwegia dostarczy Czechosłowacji m.in. ryb, metali nieżelaznych, tranu i rudy żelaza.

DANIA - SZWECJA

Podpisany pomiędzy Danią a Szwecją układ handlowy ma obowiązywać do 31 stycznia 1955 r. W ramach tego układu Dania dostarczy Szwecji między innymi / w tys. koron duńskich /: mięsa - 7.500 ton, wołów - 700, wyrobów mięsnych i konserw mięsnych - 500, nasion - 1.300, jabłek i gruszek - 2.500, farb i lakierów - 700, lnu i przędzy lnianej - 800. Poza tym Dania dostarczy Szwecji samochodów ciężarowych na sumę 13,3 mln koron duńskich.

Szwedzkie dostawy obejmą głównie / w tys. koron duńskich /: maszyny elektryczne dla użytku domowego i aparaty - 2.225, wyposażenie dla mleczarni - 3.000 wyroby z żelaza i stali - 2.750, formery - 2.000 itd. Niezależnie od tego Dania i Szwecja zobowiązały się do wzajemnych dostaw ryb i przetworów rybnych w wysokości 6,5 mln kr. d dla każdej ze stron.

FINLANDIA - INDIE

W związku z wygaśnięciem z dniem 31 grudnia 1953 r. umowy indyjsko-fińskiej, przedłużona została ona na okres dalszych 2-ech lat. Głównymi towarami, które India będą wywozić w 1954 r. do Finlandii są: jelita, skóry surowe, orzechy, przyprawy korzenne, tytoń, herbata, kawa, olejki eteryczne, olej rycynowy, olej lniany i inne, ruda żelazna szellak, odpadki bawełniane, surowce dla produkcji medykamentów, wyroby rzemieślnicze, dywany, tkaniny wełniane, garbiki, wyroby ze skóry i juty, włókno kokosowe i wyroby tkaniny bawełniane, jedwabne i wiskozowe, filmy itd.

Najważniejszymi pozycjami eksportu fińskiego do Indii będą w roku bieżącym: ser, klej, chlorek wapnia, dykta, komplety skrzyń dla herbaty, domki prefabrykowane, szpule, miazga drzewna, celuloza, papier rotacyjny, wyroby papiernicze, pilniki stalowe, maszyny rolnicze, piły, obrabiarki, kable elektryczne, filmy itd.

GRECJA - HISZPANIA

Jak donosi agencja Reutera w Atenach podpisany został jednoroczny grecko-hiszpański układ handlowy. Przewiduje on wymianę towarów wartości \$ 4 mln z każdą ze stron. Grecja będzie eksportować głównie tytoń, chrom, banksyty, mangan oraz odmianę drzewa dębowego, zawierającego garbnik. W zamian za to Hiszpania dostarczy przede wszystkim chemikali, maszyn, korka, dykty, lekarstw i farmaceutyków.

JAPONIA - SZWECJA

Szwedzko-japońska umowa handlowa zawarta na okres od 1 kwietnia 1954 r. do 31 marca 1955 umożliwia zupełne wyrównanie ujemnego salda japońskiego wobec Szwecji w ciągu najbliższego roku. Wartość dostaw szwedzkich oszacowana jest na \$ 8 mln, podczas gdy dostawy japońskie wyniosą \$ 12 mln. Japońskie saldo ujemne wynosiło przed kilku miesiącami około \$ 8 mln, z których \$ 4 mln zostało pokryte wpłatami w dolarach. " Nowym okresie trwania umowy Szwecja dostarczać będzie przede wszystkim papier, celulozę wiskozową, tekturę budowlaną, produkty rolnicze, maszyny i wyroby żelazne, podczas gdy dostawy japońskie będą się składały z przędzy, tkanin, wyrobów optycznych, zabawek, porcelany, ceramiki, galanterii, konserw itd.

/j/

CŁA I POLITYKA IMPORTOWA

A U S T R I A

Liberalizacja importu

Reuter doniósł, że rada ministrów postanowiła z dniem 20 maja podwyższyć stopień liberalizacji importu z krajów O.E.E.C. do 75%, co miało nastąpić w końcu czerwca /patrz nr.18/149/.

A U S T R A L I A

Polityka importowa

Według oświadczenia premiera rządu powstał zamiar rozluźnienia w najbliższym czasie istniejących ograniczeń importowych w stosunku do towarów pochodzenia japońskiego, gdyż w porównaniu z latami przedwojennymi zmalały znacznie obawy przed dumpingiem japońskim. Łączy się to z zamiarami zwiększenia eksportu wełny.

B O L I W I A

Opłaty za zaświadczenia przywozowe

Zgodnie z wydanymi przepisami 6-cio miesięczny termin ważności licencji przywozowych opiewających na towar wartości do 100 tys. boliwianów może ulec przedłużeniu na dalsze 6 mies. za opłatą 3.000 boliwianów. Licencje opiewające na kwoty ponad 100 tys. opłacają 3% od wartości towaru.

E K W A D O R

Nowa taryfa celna

Weszła w życie nowa ustawa zawierająca zmienioną taryfę celną zbudowaną na podstawie stawek ad valorem zamiast dotychczas obowiązujących stawek specyficznych. W związku z tym dostosowane zostały niektóre dotychczasowe importowe przepisy reglamentacyjne. Każdej transakcji towarzyszyć musi zaświadczenie Banku Centralnego, który je wydaje pod warunkiem złożenia przez importera depozytu równego pewnej części sumy fakturowej towaru. Dawne listy towarowe A, B, C, zostały zniesione i zastąpione listą I - zawierającą towary niezbędne lub pożyteczne /przedza bawełniana, maszyny, motory, aparaty, urządzenia, art. farmace-

utyczne, chemikalia, barwniki i tp./ oraz listą II - obejmującą towary luksusowe /tkaniny, hafty, słodczy i tp./. Przywóz towarów niewymienionych w listach został zabroniony.

FRANCJA

Import szynek

Urzędowo ogłoszone o przyznaniu kontyngentu na import szynek w wysokości 500 ton z krajów O.E.E.C., Jugosławii, Hiszpanii, oraz Węgier.

Kredyty na import szterlingowy

Reuter doniósł, że na okres od 1 kwietnia do 30 września b.r. przyznano importerom francuskim dewizy na zakup szeregu towarów ze strefy szterlingowej, między innymi: herbaty, tytoniu, rud, węgla, skór, wełny, juty, szczeciń, jelit, różnych tłuszczów i olejów, żywie, azbestu, miki, ropy, benzyny, kauczuku, bawełny, i odpadków, konopi, pereł i diamentów, specjalnych gatunków stali, złomu, szelaku i niektórych aparatów elektrycznych.

GRECJA

Zmiana taryfy celnej

Minister Finansów złożył projekt ustawy wprowadzającej zmiany systemu celnego w odniesieniu do opłat za przywożone ryby w konserwach, olej lniany, len, powrozy i liny oraz przedzę bawełnianą. Projekt ustawy przewiduje podniesienie o 50% ceł przywózowych na niektóre spożywcze towary luksusowe i zwolnienie z wszelkich opłat i podatku obrotowego nast.towarów: nawozy sztuczne, ziarno siewne, siarka i jej związki. Zwolnienie od opłat skarbowych dotyczy również towarów przeznaczonych dla przemysłu turystycznego.

GWATEMALA

Podwyższenie dopłat celnych

Zgodnie z wydanym dekretem władze celne mogą pobierać o 100% wyższe od normalnych dodatkowe dopłaty od towarów pochodzących z krajów, z którymi Gwatemala ma niewyrownany bilans handlowy. Wyjątek stanowią pewne wyroby włókiennicze /wstążki, koronki, chusteczki do nosa, krawaty i batysty/.

JAPONIA

Tendencje polityki importowej

Państwowy preliminarz budżetowy na rok 1954/55 zbudowany został w sposób przewidujący ograniczenia importu z krajów strefy dolarowej o 1,5% w stosunku do roku poprzed-

- 15 -

niego. Ponadto import stali i rud żelaznych został już wstrzymany gdyż dostawcy odmówili udzielenia dalszych kredytów.

J O R D A N I A

Opłaty celne

Wszystkie towary importowane opłacać muszą niezależnie od stawki celnej ad valorem, opłatę za badanie, opłatę wyrównawczą i lotniczą w wysokości 7,5%, opłatę za zawiadomienie - 2% /z krajów waluty słabej /lub 6% /za towary z krajów waluty mocnej/. Towary, na które nie zdołano uzyskać licencji importowej, płać karę w rozmiarze 4% /towary żywnościowe/ lub 8% /inne/. Następujące towary, nie wymagające przedłożenia licencji importowej, można przywozić po uiszczeniu opłaty w wysokości 15% ad valorem: czekolada, likiery, mydło, karty do gry, artykuły gospodarstwa domowego, papierosy, napoje alkoholowe, lodówki, radioodbiorniki, broń, obuwie z wyjątkiem gumowego.

M A R O K O /Franc./

Kontyngenty importowe

Według urzędowo ogłoszonych danych, kontyngent importu z krajów EPU na cały rok 1954 wynosił: przędzy bawełnianej - 400 ton, tkanin czysto bawełnianych - 2000 ton, tkanin drukowanych i mieszanych ze sztucznym jedwabiem - 1150 ton oraz czysto jedwabnych - 500 ton, odzieży zaś - 120 ton.

P A K I S T A N

Transakcje kompensacyjne

Ogłoszono zgodę rządu na dokonywanie prywatnych transakcji kompensacyjnych w wymianie bawełny ze starych zbiorów lat 1951/52 i dawniejszych za import wyrobów żelaznych i stalowych, przędzy bawełnianej i ze sztucznego jedwabiu oraz papieru gazetowego. Transakcje te wymagają uprzedniego uzyskania zezwolenia rządowego oraz dokonywane być mogą pod wyłączną kontrolą organów państwowych i banku narodowego.

P A R A G W A J

Wznowienie obrotu pocztowego paczkami

Wydany na początku roku zakaz przywozu z zagranicy drogą morską i lotniczą paczek pocztowych został cofnięty, wobec czego przywóz tych paczek odbywać się może w danych warunkach /patrz WHZ nr 6/137/.

U R U G W A J

Ważność zezwoleń przywozowych

Ogłoszono, że wydawane na okres 180 dni licencje importowe nie tracą swej mocy w ciągu dni 240.

W. B R Y T A N I A

Przywóz spoza strefy szterlingowej

Poczynając od 1.VI.1954 r. przywóz spoza stref szterlingowej i dolarowej wszelkich olejów pochodzenia roślinnego, tranów rybich i tłuszczów, zarówno spożywczych jak i przemysłowych, oraz nasion oleistych odbywać się może na podstawie tzw. otwartej licencji indywidualnej.

Import w drugiej połowie r.1954

Board of Trade powiadomił, że nowe kontyngenty importowe z Europy zachodniej i niektórych innych krajów na II połowę roku 1954 są już opracowane i w porównaniu z dotychczasowymi zostały nieco rozszerzone przez dodanie m.in. różnych chemikaliów /np.olejki eteryczne i niektóre nawozy sztuczne/, artykułów żywnościowych, pewnych maszyn i artykułów elektrotechnicznych.

/c/

Spis rzeczy /c.d./

Str.

II. UNOWY HANDLOWE I PIATNICZE

Argentyna - Kolumbia	69
Argentyna - Rumuńska Republika Ludowa	69
Austria - Szwecja	69
Bułgarska Republika Ludowa - Chińska Republika Ludowa	70
Chile - Włochy	70
Czechosłowacja - Norwegia	70
Dania - Szwecja	70
Finlandia - Indie	70
Grecja - Hiszpania	71
Japonia - Szwecja	71

III. CJA I POLITYKA IMPORTOWA

Austria	Liberalizacja importu	73
Australia	Polityka importowa	73
Boliwia	Opłaty za zaświadczenia przywozowe	73
Ekwador	Nowa taryfa celna	73
Francja	Import szynek	74
	Kredyt na import szterlingowy	74
Grecja	Zmiany taryfy celnej	74
Gwatemala	Podwyższenie dopłat celnych	74
Japonia	Tendencje polityki importowej	74
Jordania	Opłaty celne	75
Maroko /Franc./	Kontyngenty importowe	75
Pakistan	Transakcje kompensacyjne	75
Paragwaj	Wznowienie obrotu pocztowego paczkami	75
Urugwaj	Ważność zezwoleń przywozowych	76
W. Brytania	Przywóz spoza strefy szterlingowej	76
	Import w drugiej połowie r.1954	76